

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

**VÝCHOVA MLADÉ GENERACE
VE SBORECH DOBROVOLNÝCH HASIČŮ**

**The education of the young generation in the corps of
volunteer firemen**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Josef Pavinský

Obor : Vychovatelství

Typ studia: Kombinované studium

Vedoucí práce: PhDr. Jana Kohnová, Ph.D.

Praha 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Výchova mladé generace ve sborech dobrovolných hasičů“ vypracoval pod vedením PhDr. Jany Kohnové, PhD. samostatně. V práci jsem použil vlastních poznatků, zkušeností a informačních zdrojů uvedených v seznamu.

Praha 10. dubna 2012

Podpis

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí práce, PhDr. Janě Kohnové, PhD., za odborné vedení a vstřícné jednání při zpracování bakalářské práce. Současně bych chtěl poděkovat paní Miroslavě Havelkové a panu Vladimíru Jelínkovi (in memoriam) za poskytnutí cenných odborných rad a materiálů.

Anotace

Obsahově je bakalářská práce zaměřena na obecné seznámení s problematikou týkající se historie a současnosti dobrovolného hasičstva v České republice. Cílem práce je prezentace přípravy mladé generace dětí zařazených v kolektivech mladých hasičů v rámci sborů dobrovolných hasičů obcí.

Práci nelze považovat za úplný průřez veškerou činností, kterou se dnes hasiči zabývají. Jedná se pouze o nastínění problematiky výchovy mladé generace v dnešní přetechizované a uspěchané době, kdy zájem o mimoškolní činnost dětí je silně ovlivněn moderní počítačovou technikou a nezájmem o smysluplné využití volného času.

Klíčová slova: dobrovolný hasič, dobrovolný hasičský sbor, požární ochrana, výchova dětí a mládeže, příprava, mladí hasiči, strojník, preventiva, požární sport

Annotation

The content of the bachelor's work is concentrated on general acquaintance with problematic concerning history and present of volunteer firemen in the Czech Republic. The aim of the work is presentation of preparation of the young generation – children that are placed into the team of the young firemen on the municipality corps of volunteer firemen.

The work is impossible count as complete information about the all activities of firemen, which they are interest. The work is focused on problems with education of young generation in today's over-engineered time, when the interest about out of school activities of children is very affected by computers and lack of interest about meaningful utilization of leisure time.

Key words: volunteer fireman, the corps of volunteer firemen, fire protection, education of children and young people, preparation, young fireman, engine driver, prevention, fire sport

Obsah

1. Úvod	7
2. Stručná historie	8
2.1 Historie boje s ohněm	8
2.2 Hasičské desatero	11
2.3 Děti v hasičských sborech	13
3. Volný čas a organizovaná zájmová činnost	15
4. Vzdělávací systém dětí a mládeže SH ČMS	16
5. Hra Plamen	18
5.1 Historický vývoj hry	18
5.2 Současná kritéria hry Plamen	18
5.2.1 Rozdělení věkových kategorií	19
5.2.2 Organizace hry, termíny	19
5.2.3 Rozdělení soutěže v ročníku	19
5.3 Příprava soutěže	20
5.4 Organizační zabezpečení soutěže	21
5.5 Podmínky pro účast družstva v soutěži	22
6. Pedagogicko – psychologické aspekty práce s dětmi	24
6.1 Pedagogická oblast	24
6.2 Psychologická oblast	24
7. Děti předškolního věku	25
7.1 Přípravka	25
7.2 Praktická příprava – metodika nácviku	27
8. Vývoj dítěte mladšího školního věku	29
9. Mladí hasiči 6 - 15 let	30
9.1 Rozdělení disciplín hry Plamen a jejich hodnocení	30
9.1.1 Závod požárnícké všestrannosti	30
9.1.2 Metodika přípravy na jednotlivé disciplíny	32
9.1.3 Požární útok	39
9.1.4 Štafeta 4 x 60 m s překážkami	41
9.1.5 Požární útok s překážkami CTIF	43

9.1.6 Ostatní soutěžní disciplíny hry Plamen	45
9.1.7 Celoroční činnost mladých hasičů	46
9.1.8 Postupy v soutěži Plamen	46
10. Odbornosti mladých hasičů	47
10.1 Preventista – junior	47
10.2. Strojník – junior	48
10.3. Preventista	48
10.4. Strojník	48
10.5. Kronikář	49
11. Oprávnění vedoucího mládeže	49
11.1 Osobnost vedoucího mládeže	49
11.2 Styly vedení nácviků	50
12. Zájem, motivace a názory mladých hasičů	51
12.1 Použité metody výzkumu	51
12.2 Dotazník	52
13. Průběh výzkumné sondy	52
13.1 Charakteristika zkoumaného kolektivu	52
13.2 Rozbor dotazníku	52
14. Závěr	59
15. Seznam použité literatury	60

1. Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolil téma Výchova mladé generace ve sborech dobrovolných hasičů. Toto téma mi je blízké, protože se jako člen jednotky dobrovolných hasičů podílím na výchově našich budoucích nástupců. Ve své práci bych se chtěl obecně dotknout historického významu dobrovolných hasičů a jejich nezastupitelné role při pomoci občanům v situacích, které vlastními silami nejsou schopni řešit nebo na to jejich síly nestačí.

Dobrovolní hasiči jsou v dnešní době nedílnou součástí celého záchranářského systému a prodlouženou rukou každého starosty obce. Široká rozmanitost úkolů, které musí dobrovolní hasiči v dnešní době plnit, z nich dělá profesionály v tomto oboru, i když vykonávají tyto úkoly dobrovolně, ve svém volném čase, na úkor svých rodin, bez nároku na finanční odměnu. V některých regionech naší republiky jsou povoláváni k řešení stejných událostí jako jejich profesionální kolegové. Je na nás, dnes aktivních členech, abychom si vychovali své nástupce nezbytné pro budoucí existenci hasičského sboru. Ve své práci se chci věnovat mladým hasičům na Českolipském okrese, kteří jsou zapojeni do hry Plamen. Získání podkladů pro vypracování bakalářské práce nebylo jednoduché, protože je málo dostupné literatury k dané problematice. Většinu informací bylo nutné čerpat z kronik, almanachů, archivu Vlastivědného muzea v České Lípě, nebo z webových stránek jednotlivých sborů.

Současná ekonomická situace tvrdě postihuje profesionální sbory hasičů, což má nepřímo za následek navyšování požadavků na jednotky sborů dobrovolných hasičů v obcích na území celé republiky.

V mnoha případech pomoci při záchraně života osob nebo jejich majetku riskují dobrovolní hasiči své zdraví a dávají v sázku i svůj život. Při pomoci druhým např. při povodních nebo jiných živelných pohromách v posledních letech řada z nich přišla o svůj majetek a bohužel i o život.

Patronem všech hasičů je svatý Florián, jeho symbol zdobí mnoho hasičských praporů, zbrojnic a zásahových vozidel. Každý dobrovolný hasič skládá slib, jímž se také zavazuje naplňovat heslo „*Bližnímu ku pomoci – vlasti ku prospěchu!*“

2. Stručná historie

2.1 Historie boje s ohněm

Za tisíce let existence lidstva se člověk naučil oheň zakládat i ovládat. Přesto se mu však někdy vymknul z rukou a často došlo, ale i dosud dochází, k požárům.

Proto také i v dávné minulosti nalézáme první stopy organizovaného boje proti požárům v Asýrii, Babylóně, v Egyptě. Ve starém Řecku byla dokonce zkonstruována první stříkačka vřehlasným matematikem Ktésibiem (3. stol. př. n. l.). První protipožární opatření ve starém Římě pocházela z roku 21 př. n. l. Asi 600 vycvičených otroků pro boj s ohněm nestačilo. Proto císař Augustus zřídil bezpečnostní oddíl v počtu 7 000 mužů. Výzbroj byla jednoduchá – uniforma, přilba, žebříky, bourací náčiní, vědra na vodu, metly, stříkačky (šlo pravděpodobně o jednoválcové pumpy). V čele útvaru stál prefectus college, jehož postavení bylo odpovídající dnešní funkci velitele.

V dalších stoletích vývoj požární ochrany zaostával. Šlechta bydlela na hradech a zámcích a neměla zájem na vývoji a ochraně vesnic a středověkých měst. Hasební zásahy byla značně primitivní. Jednotlivé cechy měly za povinnost dodat při požárech určité množství náradí a osob. Majitelé koní museli dávat spřežení na dovoz vody, požárních žebříků ostatního náradí.

Politicko-hospodářské reformy Marie Terezie a Josefa II., vyvolaly rozvoj manufakturní výroby, zemědělství, obchodu a celou řadu činností ve veřejné správě. Reformě činností Josefem II. nešla ani požární ochrana, která stále zůstávala na velmi nízké úrovni. Mnohá pokroková ustanovení požárního Řádu vydaného Marií Terezií se liknavě uváděla v život.

Významným mezníkem bylo vynalezení parního stroje. Hasičské stříkačky byly výkonnější a voda mohla být dopravována hadicovým vedením i ze vzdálenějších zdrojů, což významně ovlivnilo výsledek hasebních prací.

Při prostudování kronik hasičských sborů zjistíme, že již od roku 1853 jsou zakládány dobrovolné hasičské sbory. Téhož roku vznikl v Praze podklad k prvnímu placenému sboru hasičů z povolání a v roce 1863 také v Brně.

Na českolipsku byl založen první hasičský sbor v Zákupích v roce 1850. Byl to první hasičský sbor v Království českém a jeho zakladatelem byl Ferdinand Leitenberger, který také vypracoval příručku s německým názvem Freiwillige Pompierskorps (Dobrovolné hasičské sbory). Tato příručka se stala základním vodítkem pro sjednocení metod výcviku ostatních sborů.

Roku 1867 nabytí platnosti zákon, který významně přispěl k zakládání hasičských sborů. Hasičské sbory byly ale přidruženy k Sokolu. V roce 1874 bylo registrováno 107 sborů. V roce 1890 bylo již 1176 sborů českých a 1183 sborů německých. Od roku 1876 se hasiči snaží vytvořit hasičskou jednotu, což se nepodařilo, a museli se přidat jednotě německé. Po neshodách se však schází valná hromada a ustanovuje si svou jednotu. Ta funguje až do roku 1919, kdy organizaci a uspořádání přebírá stát. Činnost hasičských sborů se však neomezila pouze na hašení požárů a pomoc při povodních. Vykonávaly také velmi záslužný kus práce na poli celkového národního uvědomění lidu svou rozsáhlou kulturně osvětovou a vzdělávací činností, jako byly přednášky, divadelní představení, koncerty, výlety, taneční zábavy, bály, plesy a zakládání knihoven. (www.stechovice.cz)

Během první světové války ve všech hasičských sborech došlo ke značnému omezení činnosti. Většina členů byla odvelena na frontu, nebo k válečným úkolům. Zbylí členové stačili udržovat jen nejnútnejší pohotovost pro případ požáru. Kromě toho věnovali hasičské sbory značnou pozornost samaritánské činnosti. (JELÍNEK, 2009, str. 12)

Po vzniku ČSR v roce 1918 se hasičské hnutí rozvíjelo v lepších podmínkách. Avšak i nadále byla činnost sborů považována za soukromou činnost členů spolku a obce nebyly povinny jí finančně zajišťovat. Určité finanční prostředky dostávaly

hasičské sbory od pojišťoven. Tyto finanční prostředky činily 2% z vybraného pojistného a pojistek proti požárům. V roce 1935 byl tento příspěvek zvýšen na 3% z veškerého hrubého pojistného ze smluv o požárním pojištění a byl hasičským sborům přidělován prostřednictvím obcí. Další prostředky si musely hasičské sbory zajišťovat veřejnými sbírkami, žádostmi o výpomoc u místních firem, pořádáním plesů, zábav a činností ochotnických divadel. České hasičské sbory byly po roce 1918 organizovány obdobně jako v předcházejícím období v Hasičských župách a Zemských jednotách. (JELÍNEK, 2009, str. 13)

Nástup fašismu v sousedním Německu v roce 1933 a rostoucí ohrožení republiky postavilo hasičstvo před nové úkoly. Hasičům byla svěřena významná úloha v přípravě obyvatelstva k protiletecké obraně. V jejich tisku byly zveřejněny články o zacházení s plynovými maskami, které byly vládním nařízením v roce 1935 zavedeny do hasičské výstroje. Nový Cvičební řád byl zpracován podle Vojenského cvičebního řádu. Hasiči se zúčastňovali nácviku při cvičných náletech na obce, hasičské sbory pořádaly dny ochrany obyvatelstva a zúčastňovaly se „Dnů brannosti“.¹

Hasičská organizace byla jednou z několika málo organizací, které zůstaly zachovány i v protektorátní době. Němci měli zájem na ochraně hospodářsky důležitých objektů před požáry. Z tohoto důvodu hasičskou organizaci nerušili, ale ponechali jí jen technickou úlohu a podřídili ji protektorátnímu ministerstvu vnitra. Ostatní funkce byly omezeny nebo přímo zakázány např. vzdělávací činnost, zábavy, plesy.

Po druhé světové válce je vydávána řada zákonů, nařízení vlády a vyhlášek, které neustále mění názvosloví dobrovolných hasičů a ústředních orgánů. Vedení dobrovolných hasičů je střídavě podřizováno státu, krajům, okresům a obcím. Konečnou podobu jednotného řízení dostalo dobrovolné hasičstvo v České republice dne 9. dubna 1991 vznikem SH ČMS (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska).

---

¹ „Den brannosti vzor 1938 aneb Vlasti nazdar“, pořádá dnes řada Klubů vojenské historie a na jejich realizaci se podílí mnoho sborů dobrovolných hasičů obcí. Jedná se o ukázky výcviku prvorepublikové Československé armády (www.kallich.tym.cz)

Cílem činnosti SH ČMS je spolupůsobit při vytváření podmínek k účinné ochraně života a zdraví občanů a majetku před požáry a při poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných událostech, při nichž je v nebezpečí život, zdraví nebo majetek. K 31. prosinci 2010 bylo ve SH ČMS evidováno 344 424 členů, včetně 43 811 dětí a mládeže ve věku 6. – 18. let. SH ČMS mělo v roce 2010 7 856 sborů dobrovolných hasičů (SDH), 77 okresních sdružení hasičů (OSH), 14 krajských sdružení hasičů (KSH).

Členové SH ČMS jsou zařazováni do jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a podniků, které jsou nedílnou součástí Integrovaného záchranného systému České republiky. K 31. prosinci 2010 v nich bylo evidováno 73 422 členů. (www.dh.cz)

2.2 Hasičské desatero

Podobně jako otčenáš v církvi svaté vzniklo i hasičské desatero. Desatero svými jednotlivými body vypovídá o poslání, statečnosti, užitečnosti, úctě a dobrovolnosti každého člena SH ČMS. Je to ve své podstatě slib, který by měl každý dobrovolný hasič plnit. Tento slib skládá hasič po uplynutí zkušební doby, ve které by měl svým přístupem přesvědčit vedení SDH o tom, že to se svým členstvím ve sboru myslí vážně. Při slavnostním předání členské legitimace se dobrovolně slibem přihlásí k obsahu hasičského desatera.

Znění hasičského desatera:

- Nehledej v dobrovolném sboru hasičském ni zisku, ni slávy, nýbrž jen povinnosti bratrské pomoci v neštěstí.
- Jsi-li hasičským dobrovolníkem, buď jím celou duší a celým tělem, nemáš-li dobré vůle, nejsi dobrovolníkem a jsi dobré věci na obtíž.
- Buď obětavý a statečný, ale jednej vždy s rozvahou, zbytečně nevydávej

se v nebezpečí a dbej v činnosti hasičské svého zdraví.

- Jsi-li činovníkem, nevypínej se nad jiné, ale pamatuj, že ti, kteří Tě zvolili, očekávají od Tebe činnosti zvýšenou a všechny přednosti těla i duše.
- Bratry své považuj za rodné, jsi-li vzdělanější, nepohrdej jimi, ale hled' se jich povznést.
- Pamatuj, že na hasičském dobrovolníku se žádá povaha přímá, šlechetná a vlastenecká, v pospolitém jednání počestná a vlídná.
- Užitečnost hasičského zřízení dokazuje se lépe skutky než slovy, ale zájmy hasičské dlužno vždy a všude slušným způsobem hájit.
- Nevyvolávej ve spolku různých, sporů a pohoršení, ale přičiň se kvůli dobré věci, abys všeliké neshody přátelským způsobem zamezil nebo usmířil.
- Máš-li na sobě čestný stejnokroj hasičského dobrovolníka, pamatuj, že nevhodným způsobem a chováním nezpůsobíš hanbu jen sobě, ale zařízení, jehož odznak nosíš.
- Jsi-li členem hasičské dobrovolnosti, pak se tímto desaterem říd' a pak budeš dobrým hasičským dobrovolníkem.

Zdroj: Almanach SDH Doksy, str. 4

Obrázek 1 Svatý Florián patron hasičů

Zdroj: Almanach SDH Zákupy, str. 4

2.3 Děti v hasičských sborech

První zmínky o dětech v hasičských sborech jsou již z přelomu století, kdy začínají vznikat jinošské hasičské čety. Roku 1836 bylo uvedeno v platnost usnesení, jak se mají děti chovat v případě ohně. Ale ani to nijak nepomohlo k rozšiřování jinošských skupin. Proto byl roku 1902 schválen návrh o tom, jak zřizovat jinošské hasičské skupiny. Obsahoval rady, že hasičské jednoty mohou přijímat chlapce od 15 let se souhlasem otce. Návrh se neujal už z toho důvodu, protože mladí neměli zájem o členství. Hlavní problém je v tom, že je nevhodná výstroj a výzbroj pro mladé hasiče, a ty to odrazuje. O několik let později se snižuje věková hranice přijímání mladých chlapců, a to na 14 let.

Mezi světovými válkami se přidali mladí hasiči do řad hasičských sborů, kde nahradili své padlé kolegy, a zároveň se starali o znovuoobnovení pořádku v právě vzniklé republice. To byla ale veškerá práce s mladými hasiči v této době. Až v 30. letech se objevují zmínky o práci s dětmi (chlapci i dívkami) ve věku 8 – 14 a 14 – 18 let. Byla rozvíjena pořadová příprava, tělesná a branná výchova, hasičská a samaritánská výchova, rekreace a sport. V těchto letech se v sousedním Německu dostává k vládě Adolf Hitler se svými plány, na které hasičské sbory reagovaly větší přípravou svých členů v branné výchově. Před začátkem 2. světové války se věkové kategorie rozdělily na děti od 6 – 14 let a od 14 – 17 let.

Za 2. světové války vyšlo nařízení, které mělo velký dopad na hasičské sbory. Musely ze svých řad vyškrtnout všechny neárijské členy, změnil se pozdrav a bylo zakázáno nosit odznaky první republiky. Zbrojnice musí mít dvoujazyčný název. Proto se hasičské sbory věnovaly hlavně divadelní činnosti. Tento stav trval až do roku 1944, kdy byla divadelní představení zakázána.

Po skončení druhé světové války bylo nutné co nejrychleji oživit prořídle hasičské sbory. V roce 1945 byla zřízena i dorostová komise. Tato komise měla za úkol vykonávat všechny administrativní práce související s činností dorostu, zpracovat cvičební a služební řád dorostu a žactva dobrovolných hasičských sborů, zavést jednotný stejnokroj, zabezpečit nábor dorostu a vycvičit dostatečný počet jejich vedoucích. Pro získávání nových členů byla nutná i spolupráce s řediteli škol, děti navštěvovaly hasičské zbrojnice, seznamovaly se s hasičským povoláním a posláním. Existovala i spolupráce mezi hasičskými jednotami a tělovýchovnými spolky, jakým byly Sokol nebo Junák.

V roce 1968 byla ústředním výborem ČSPO (Československý svaz požární ochrany) zřízena organizace Mladý požárník ČSPO. V oddílech mladých požárníků byly zřízeny dětské kategorie 8 – 13 let a 13 - 15 let a dorost ve věku 15 - 18 let. V roce 1970 byla organizace Mladý požárník ČSPO sloučena s Pionýrskou organizací nově ustaveného Socialistického svazu mládeže.

Od této doby byla práce s mladými hasiči stále intenzivnější. Konala se různá

školení vedoucích mladých hasičů, neustále vznikaly nové směrnice, jak s dětmi pracovat. Práce se zaměřovala už i na děti v mateřských školách. Sbory se zúčastňovaly i mezinárodních soutěží. Čím dál více sbory organizovaly pro děti besedy, výstavy hasičských výstrojí, výzbrojí a techniky, ukázky účinků hasičské techniky a prostředků na základních školách a letních táborech. (JELÍNEK, 2009, str. 32)

3. Volný čas a organizovaná zájmová činnost

Způsob trávení volného času přináší řadu rizik. S volným časem, kterého objektivně přibývá si mnoho dětí a mladých lidí neumí poradit. Výrazné změny ve společensko ekonomické oblasti přinesly změny v hierarchii životních hodnot a životních postojů mládeže i dospělých. U části mládeže jde o změnu pozitivní – projevují výraznější cílevědomost, snahu o sebezdokonalení, ctižádost zaujmout v životě dobré společenské postavení. Na druhé straně starost působí zvýšený výskyt i negativních jevů – projevy násilí a agresivity, výrazný nárůst trestné činnosti mládeže, projevy šikanování již na základních školách, závislost na drogách nebo experimentování s nimi již v útlém věku, kouření a konzumace alkoholu.

Jako protiváha působí organizovaná zájmová činnost. Řada lidí se věnuje svým zálibám v soukromí, obklopeni nanejvýš několika přáteli s pocitem uspokojení z dosahovaných výsledků. V této euforii zapomínají na své děti, jejich zájmy, problémy a potřeby se seberealizovat. Někteří rodiče nevědí vůbec nic o tom, jak jejich děti tráví volný čas. Rozvoj techniky posadil děti na židle k počítačům, ponořil je do virtuálního světa her a velmi omezil jejich přirozený vývoj či rozvoj. Přesto v poslední době lze zaznamenat zvyšující se zájem o sbližování lidí podobných zájmů, které dává často podnět ke vzniku zájmových sdružení či organizací. Tento jev svědčí o přednostech, které organizovaná činnost přináší. Jednou z organizací, kde je zájmová činnost velmi vyhledávaná, jsou hasiči a jejich kroužky mladých hasičů, které nabízejí:

- zvýšení **aktivační úrovně a emocionálního prožitku** v přítomnosti druhých lidí (ukázat se jako lepší, rychlejší, bystřejší než ten druhý)

- vyšší **odbornost** v obsahu i metodách prováděné činnosti zajišťované zkušenými členy zájmového sdružení (vedoucí mládeže a instruktoři)
- **soustavnost**, která přispívá ke kvalitě organizované činnosti (časté opakování jednotlivých úkolů s postupným zvyšováním kvality jejich provedení)
- často dokonalejší **materiální vybavení**, které by jednotlivci bylo jinak obtížně dostupné (častá obměna materiálu za nový nebo nákup nově zavedeného materiálu na výcvik)
- vyšší **bezpečnost** účastníků, zvláště u některých sportů (štafeta, požární útok, branný závod)
- možnost získání určité **kvalifikace** (odbornosti získávané v rámci hry Plamen)

Uvedené přednosti organizované zájmové činnosti jsou zřejmé zejména u dětí a mládeže. U této věkové kategorie lze s větším úspěchem uplatnit výchovu k využití volného času a omezit takové aktivity, které bychom mohli označit za společensky nežádoucí. V mnoha případech je možná a žádoucí spolupráce školy se zájmovými organizacemi např. okresní soutěž ve výtvarné činnosti vyhlašovaná v rámci hry Plamen.

4. Vzdělávací systém dětí a mládeže SH ČMS

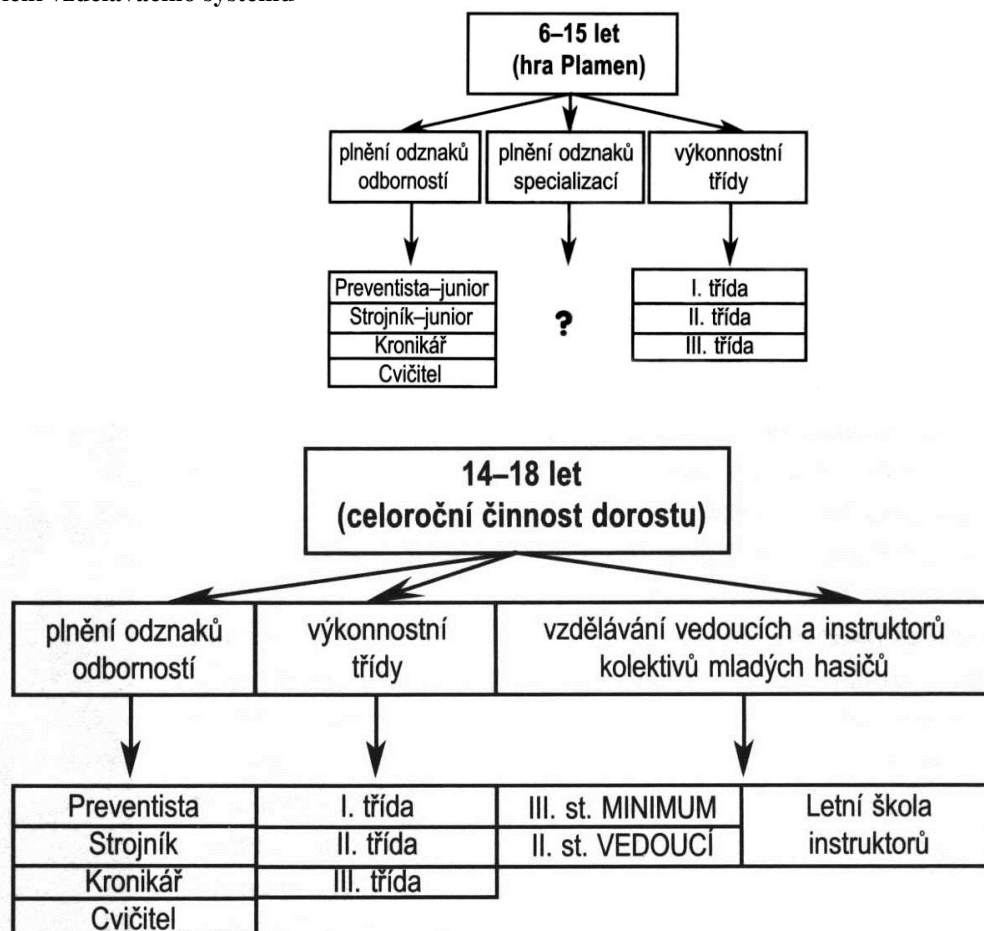
Pilířem vzdělávacího systému dětí a mládeže v rámci celého SH ČMS je plnění odznaků odborností. Na plnění odznaků odborností volně navazuje plnění odznaků specializací. Zatímco odznaky odborností prezentují spíše stránku vědomostní, odznaky specializací jsou zaměřeny na rozvoj dovedností. K rozvoji dovedností nám v naší organizaci slouží krátká soustředění, která každoročně pořádáme ke konci školního roku, kdy klimatické podmínky umožňují větší nabídku aktivit právě zaměřených na danou problematiku.

Dovednostní stránku rozvoje mladého hasiče kromě odznaků specializací prezentují i výkonnostní třídy. Limity pro plnění výkonnostních tříd jsou součástí Směrnice hry Plamen a Směrnice celoroční činnosti dorostu.

Specifické postavení v rámci vzdělávacího systému dětí a mládeže SH ČMS má vzdělávání „pomocníků vedoucích kolektivů mládež MH (mladých hasičů)“ - instruktorů. Instruktorem se může stát mladý hasič ve věku 15 – 18 let, který úspěšně složí zkoušku III. Stupně vedoucího mládeže. Složení zkoušky by mělo předcházet získání odznaku odbornosti „Instruktor“. III. Stupeň vedoucího mládeže lze získat ve vzdělávacím kurzu pořádaném Okresním sdružením hasičů (OSH), nebo v rámci čtrnácti-denního prázdninového vzdělávacího kurzu – letní školy instruktorů. (SH ČMS, 2008, str. 43)

Rozdělení vzdělávacího systému

Zdroj: učební texty pro vedoucí a instruktory, Kolektiv autorů SH ČMS, 2008, str. 43

5. Hra Plamen

5.1 Historický vývoj hry

V roce 1972 rozhodnutím ČSPO zaniká hra Partyzánský samopal a vzniká celostátní sportovně branná hra PLAMEN. Jejím posláním bylo rozvíjet dětské znalosti, vědomosti a návyky v jednotlivých oblastech specifické činnosti požární ochrany. Hra Plamen prošla za dobu svého trvání celou řadou změn. Od svého založení plnila a plní dodnes svou funkci jednak tím, že motivuje děti k získání odborných dovedností v požárně – technických disciplínách, ale také tím, že se soutěží v celoroční všestranné činnosti kolektivů.

Hra Plamen zahrnovala znalostní test, který se zaměřoval na oblast hasičské historie, historie státu a budování socialismu. Test měl svá úskalí v tom, že vedoucí dětem historii nevyprávěli, ale jen je učili správné odpovědi.

Největší částí hry Plamen byla práce s hasičskou technikou, tedy s hadicemi, znalost a použití proudnic, motorové stříkačky, hasicích přístrojů apod.... Děti mohly získat i odznaky znalostí a zdatností.

Hra Plamen se vyvíjela, měnily se disciplíny. Některé přetrvaly dodnes, některé se vyřadily úplně, jako například shazování kuzelek hadicí, některé jsou relativně nové, například požární útok a štafeta CTIF (Comité Technique International de preventiv et d `extincion du Feu – Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů).

5.2 Současná kritéria hry Plamen

V současné době je vyhlašovatelem všech soutěží hry Plamen v České republice SH ČMS. Zúčastnit se mohou nejméně devítičlenné kolektivy mladých hasičů bez rozdílů pohlaví ve věku do 15 let. Doporučený vstupní věk je 6 let. V okresních kolech se mohou zúčastnit kolektivy s menším počtem členů (nejméně 5). Hodnocení těchto družstev je v pravomoci okresní odborné rady mládeže.

5.2.1 Rozdělení věkových kategorií

- mladší kategorie 6 - 11 let
- starší kategorie 11 - 15 let
- k 1. 9. (včetně) v roce zahájení příslušného ročníku hry nesmí soutěžící mladší kategorie dovést 11 let a starší 15 let

5.2.2 Organizace hry, termíny

- ročníkem se rozumí období od 1. září do 31. srpna dalšího roku
- obvodová a okresní kola se uskuteční do termínu konání vyšších kol
- vyšší kola (krajská, republikové) probíhají do konce července
- do vyšších kol postupují pouze družstva v kategorii starší

5.2.3 Rozdělení soutěže v ročníku

1. část – podzimní kolo probíhá v měsících září – listopad a jeho náplní je:

- zahájení celoroční činnosti
- závod požárnícké všestrannosti (ZPV)

2. část – jarní kolo probíhá od března a jeho náplní je:

- vyhodnocení celoroční činnosti
- požární útok
- štafeta 4 x 60 metrů
- požární útok s překážkami CTIF
- štafeta CTIF
- štafeta požárních dvojic

Doporučený věk pro vstup do hry Plamen je sice 6 let ale současná vyspělost a obratnost dětí v předškolním věku si vyžádala vznik tzv. *Přípravky (věk dětí od 3 let do 6 let)*. Tímto krokem se dal obrovský prostor pro rozvoj dětí ve vztahu k požárnímu sportu v předškolním věku. Tím je ale kladen daleko větší požadavek na kvalitu vedoucích instruktorů mládeže, tito dostávají velkou důvěru rodičů tím, že rodiče svěří své ratolesti při výcviku do péče instruktorů. Výcvik je možná příliš silné slovo, ale už i s touto skupinou dětí se musí dodržovat pravidla pro získání správných návyků a

především dodržovat bezpečnost při výcviku. Je krásné pozorovat tu úpornou snahu o co nejlepší výkon a radost, když se to či ono nakonec podaří. Vedoucí postupují v souladu s metodickými pokyny pro jednotlivé disciplíny hry Plamen.

Každé SDH může mít více družstev pro soutěž, jedinou podmínkou je, že každé dítě může soutěžit pouze za své družstvo. Není tedy přípustné, aby děti běžaly v rámci více družstev ve svém SDH, ani v rámci jiných SDH.

5.3 Příprava soutěže

Příprava samotné soutěže je celoroční záležitostí. Přestávka je v době letních prázdnin. Každý okres (oblast) si podzimní a jarní kolo má možnost připravit podle svého, ale vždy se musí řídit směrnicemi. Na českolipském okrese je v podzimním kole Závod požárnícké všestrannosti a štafeta požárních dvojic mladších a starších hasičů. Přípravka soutěží v požární všestrannosti, štafetě požárních dvojic a v rámci CTIF soutěží v požárním útoku. V jarním kole jsou pořádány ostatní disciplíny jednotlivých věkových kategorií. Tyto akce jsou na českolipsku pořádány a logisticky zabezpečeny střídavě SDH (Sbory dobrovolných hasičů) ve Stráži pod Ralskem, Mimoni, Zákupch a České Lípě.

Pro děti z naší organizace SDH Doksy má větší váhu kolo jarní. Je to snad způsobeno jarním počasím, kdy vše bývá veselejší, příroda rozkvétá, barvy jsou svěží a výrazné, případné neúspěchy na soutěžích se berou s větším nadhledem. Děti se potkávají se svými kamarády z jiných sborů a živě diskutují o všem, co jen malého človíčka může napadnout. U podzimního kola už toho prostoru na diskusi není tolik. Jelikož je toto kolo založeno na principu branného závodu, s ostatními družstvy jsme se viděli jen ráno, když jsme se prezentovali, a odpoledne, když byl slavnostní nástup s vyhlášením výsledků a předáním cen. Bohužel tato situace přetrvává již mnoho let, protože tak velké množství soutěžních družstev, které se obou kol účastní, nedává prostor na volnou zábavu nebo nějaké zbytečné prostoje. Klade to obrovské fyzické a psychické nároky na organizátory a vedoucí instruktory mládeže zúčastněných kolektivů mladých hasičů.

Hra Plamen tedy oficiálně začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího roku. Můžeme to tedy přirovnat k roku školnímu. Záleží na organizátorech, v jakých termínech obě kola proběhnou, je ale nutné, aby jarní okresní kolo hry proběhlo dříve, než kola vyšší, tzn. kolo krajské, republikové, mezinárodní. Nikde není pevně stanoveno, jakým klíčem se bude určovat místo příští soutěže. Většinou to probíhá tak, že určité Sdružení dobrovolných hasičů o to požádá a navrhne další ročník právě ve své obci.

Překážky, které jsou ke konání jednotlivých disciplín soutěže potřeba, jsou dostupné pro všechny sbory. Neznamená to tedy, že pokud se SDH rozhodne konat hru Plamen ve své obci, musí si zároveň nechat vyrobit a financovat veškeré překážky a jiný materiál, který je nutný ke správnému plnění soutěže. Veškeré potřebné věci si může půjčit na Okresním sdružení hasičů v České Lípě nebo od sborů, které tyto překážky vlastní.

Financování celé soutěže na okresní úrovni obstarává organizátor ze svého rozpočtu. Může požádat o sponzorský dar nebo příspěvek příslušné organizace. Soutěže na krajské a vyšší úrovni hradí ze svého rozpočtu Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

5.4 Organizační zabezpečení soutěže

Kompetentní orgán Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska volí štáby soutěže, které odpovídají za přípravu a správné postupy v soutěži. Podle směrnic hry je můžeme rozdělit do dvou skupin:

a) „organizačně-technická část, kterou tvoří: sčítací komise, tiskové středisko, stravovací komise, ubytovací komise, redaktor zpravodaje (pokud zpravodaj byl vydán), hlasatel, vedoucí technické skupiny a vedoucí jednotlivých komisí a středisek, členové štábu zajišťující technickoorganizační činnost. Organizačně-technický štáb zajišťuje organizační a technickou stránku soutěže.

b) řídicí část, kterou tvoří: náčelník štábu, zástupce náčelníka štábu, velitel soutěže, hlavní rozhodčí a rozhodčí jednotlivých disciplín. Tato část štábu nepřímo řídí organizačně technickou část štábu a řeší případné problémy vzniklé v průběhu soutěže. V případě hlasování má při shodném počtu hlasů náčelník štábu hlas rozhodovací. (SH ČMS, 2004, str. 11)

5.5 Podmínky pro účast družstva v soutěži

Jak jsem již uvedl v pravidlech pro hru Plamen je stanoven minimální počet v jednom družstvu na 9 členů. V rámci soutěže je možnost postavit více družstev. V soutěži je dovoleno, že dítě ve věku kategorie „mladší“ může soutěžit v kategorii „starší“. Obráceně to není možné. Do krajského a vyššího kola soutěže mohou postoupit jen děti v kategorii „starší“.

Přihlášky do soutěže je nutné zaslat před začátkem nového ročníku hry. Už jen z toho důvodu, že pokud dojde ke změnám v soutěži, musí Okresní odborná rada mládeže (OORM) informovat všechny přihlášené kolektivy před začátkem nového ročníku, tedy v srpnu. Každé dítě v soutěžním družstvu má svůj průkaz členství v SDH a při prezenci ho předkládá ke kontrole. Průkaz je platný jen s fotografií a záznamem o zaplacení členských příspěvků. Zaplacením příspěvku je splněna i podmínka pojištění člena družstva pro případ úrazu, poškození osobních věcí nebo jejich ztráty anebo způsobení škody. Jednou z důležitých podmínek pro start v soutěži je sportovní oblečení, které zakrývá lýtko a lokty. Je to z důvodu bezpečnosti soutěžících dětí. V našem sboru dostává každé dítě pracovní stejnokroj totožný s pracovním stejnokrojem pro dospělé. V jiných sborech ale tyto možnosti nemají. Vše je ale odvislé od finančních možností sboru, podílu sponzorů nebo příspěvků rodičů dětí. V našem sboru se rodiče podílejí na spolufinancování celoroční činnosti částkou 500 korun. V pohledu na celkové celoroční náklady to je částka zanedbatelná ale mi si toho vážíme, protože víme, že některé děti k nám přicházejí ze sociálně slabších rodin.

Dalším nezbytným vybavením jsou přilba a opasek. Přilba může být jakákoliv, která je schválena dle normy. Naše děti jsou vybaveny plastovými přilbami. Jsou disciplíny, ve kterých se přilba ani opasek nepoužívají, ale je to jen výjimečně např. při branném závodě. Obuv je povolena sportovní mimo fotbalových kopaček a lehkootletických treter.

Soutěžní a výcvikový materiální vybavení mladých hasičů je financováno ze zdrojů SDH. Na činnost je každý rok čerpána dotace z městské pokladny na základě plánu činnosti na celý rok. Tato dotace musí být řádně vyúčtována ke konci každého kalendářního roku. Na činnost mladých hasičů jdou také veškeré prostředky získané ze sponzorských, z brigádnické činnosti členů SDH a sběru druhotných surovin.

Mladí hasiči v našem sboru se schází každý týden ve středu od 15:00 do 17:00 hodin. Program je stanoven podle plánu tak aby bylo dosaženo potřebných výsledků a aby děti získaly návyky pro úspěšné plnění jednotlivých disciplín, které jsou obsahem hry Plamen. Souběžně s přípravou na soutěžní klání jsou rozvíjeny i jejich ostatní dovednosti v oblasti modelářské, výtvarné, divadelní a technické. Instruktóři mládeže se také snaží předat dětem znalosti z oblasti přírodovědy, topografie, první pomoci, ochrany přírody a životního prostředí. Se staršími dětmi je probírána i otázka drogových závislostí, protože podle statistik již děti ve věku 11 let začínají s těmito látkami experimentovat přímo na základních školách. Zatím se nám toto naše snažení daří ale bedlivě sledujeme vývoj těchto nešvarů v dnešní společnosti.

6. Pedagogicko – psychologické aspekty práce s dětmi

6.1 Pedagogická oblast

Pedagogika je věda o výchově a vzdělávání, tedy věda o tzv. výchovně-vzdělávací činnosti. Pro výchovně vzdělávací činnost je příznačné, že si na počátku své práce klade především určitý cíl. Máli být cíl splněn musí být dětmi pochopen. Děti

musí vědět, proč děláme právě toto a právě takto. Velikou roli zde hraje motivace a spravedlivé hodnocení. Ve sborech dobrovolných hasičů v kroužku mladých hasičů mimoškolní výchova sleduje za svůj cíl především rozvoj rozmanitých dovedností a schopností dětí. Při této činnosti je nutné dodržovat zásady, metody a styly výchovy. Vedoucí mládeže musí být dobrým vedoucím kolektivu, umět pracovat i s trestem a odměnou, brát hru jako pedagogický prostředek a umět ji připravit po stránce organizační.

6.2 Psychologická oblast

Psychologie může pomáhat všude tam, kde potřebujeme poznávat lidi, působit na lidi, uspořádat podmínky, ve kterých lidé žijí, působí a pracují. Psychologie zkoumá psychické stavy člověka jeho procesy a vlastnosti. Chce porozumět prožívání, chování a jednání lidí, předvídat je a pomoci působit na ně. Vedoucí mladých hasičů pracující s dětmi předškolního věku, mladšího školního věku a dětmi procházejícími obdobím pubescence. V kolektivech jsou děvčata a chlapci a to samozřejmě přináší i určité rozdíly jak v chování či dospívání obou skupin.

Chlapci dospívají (zejména psychicky) později než dívky, stydí se za své city, zejména za strach, který se snaží nedávat najevo, řeší konflikty častěji fyzicky, mívají prudší reakce. Při neúspěchu ztrácejí zájem o věc, těžko nesou prohru, netouží tolik jako děvčata po pochvale vedoucího, víc jim záleží na uznání vrstevníků. Kamarádství kluků bývá volnější než u děvčat. Chlapci necítí potřebu „někomu patřit a někoho vlastnit“ - kamarádi se nejen po dvojicích a nežárlí na sebe.

Děvčata dospívají dříve než chlapci, snáze projevují své city a nestydí se za to. Často se mezi sebou hádají a nemluví spolu, jsou také závistivější než chlapci. Děvčata jsou pečlivější a vytrvalejší, výrazně touží po pochvale vedoucího. Kamarádi se ve dvojicích, trojice již bývá doprovázena častými hádkami a spolčováním se dvě proti jedné. Často si staví vzdušné zámky a velice pociťují to, co by mohlo být v jejich očích nazváno „zradou“. (SH ČMS, 2008, str. 55 – 65)

Vedoucí mládeže musí umět pracovat s dětmi, u nichž se bohužel v dnešní době velmi často projevují poruchy chování patřící do skupina LMD (lehkých mozkových

dysfunkcí), nebo nějaký vývojový problémem. I v našem kolektivu mladých hasičů se setkáváme s tímto problémem, ale daří se nám ho zvládat. Snahou všech vedoucích v naší organizaci je přimět ty „silnější“ pomáhat těm „slabším“.

Máme v kolektivu dívku, která má od narození jednu ruku nevyvinutou od ramene dolů. Ostatní členové se jí snaží se vším pomáhat, ale ona je v některých případech svou šikovností mnohonásobně předčí což nelibě nesou především chlapci. Samozřejmě se účastní všech soutěží v rámci hry Plamen a plní jednotlivé disciplíny pouze s povolenou pomocí.

7. Děti předškolního věku

7.1 Přípravka

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, úsek mládeže, vydalo 10. dubna 2007 nezávaznou metodickou příručku „Náměty činností s předškolními dětmi v oblasti požární ochrany v rámci SH ČMS“. Jako základní informační zdroj k zpracování této metodiky byly využity náměty a zkušenosti vedoucích, kteří s uvedenou věkovou kategorií pracují v oblasti požární ochrany již několik let.

Na základě přijatých závěrů účastníků semináře k dané tématice, který se konal 3. února 2007 v Bílých Poličanech byly stanoveny čtyři základní náměty činností:

- děti předškolního věku jsou zařazeny v Přípravce SDH a jsou členy kolektivu mladých hasičů, navštěvují kroužek přímo ve sborech hasičů ve zbrojnici
- jsou vytvořeny podmínky pro přímou spolupráci s mateřskou školou, vedoucí mládeže nebo člen SDH dochází do MŠ a v rámci mimoškolního kroužku pracuje s dětmi s požární tematikou – ukázková vystoupení
- začlenění prvků požární ochrany do výchovné činnosti v MŠ – mateřské školy s „hasičskou tematikou“ – přímá spolupráce s odborníkem v oblasti požární ochrany případně sborem dobrovolných hasičů jako organizační jednotkou

- práce s neorganizovanými předškolními dětmi – vyhlášení soutěže s tematikou požární ochrany pro mateřské školy, preventivně výchovné besedy, dny otevřených dveří ve zbrojnicích (SH ČMS, 2008, str. 45 – 47)

V našem SDH jsme se vydali cestou zařazení dětí předškolního věku do kolektivu mladých hasičů. Tento způsob je v současné době nejvíce rozšířen v našem okrese a i v celé republice. Děti jsou vedeny jako členové Přípravky, tzn. jsou nahlášeni na okresním sdružení hasičů, kde jsou evidovány v seznamu Přípravky a byla jim vydána příloha k členskému průkazu mladého hasiče. V současné době máme celkem 8. dětí ve věku do 6. let z toho tři děvčata. Věnují se jim dvě členky SDH - vedoucí mládeže.

Přípravka se pravidelně účastní soutěžní hry Plamen i okresní ligy v požárním útoku. Okresní odborná rada mládeže (OORM) upravila provedení jednotlivých disciplín dle možností dětí mladších šesti let. Jsou využívány stejné překážky jako ve hře Plamen, ale děti mladší šesti let mohou překonávat pouze některé z nich, podobná omezení platí v práci s náradím, kde např. při požárním útoku je strojník člen SDH. Soutěže se účastní družstvo v počtu pěti členů z celkového počtu osmi dětí. Toto se nám daří udržet i v případech, kdy jsou děti nemocné nebo z nějaké jiné příčiny se nemohou soutěží zúčastnit.

Děti také soutěží ve štafetě dvojic. Svou zručnost v požárním útoku pravidelně předvádějí na ukázkách na Dnech otevřených dveří v mateřské škole, na Dětských dnech, v Domově pro seniory a také na soutěži v partnerském městě Bolkowě v Polsku. Zde se přímo na veřejnosti projevuje především velká trpělivost vedoucích při nácvicích jednotlivých disciplín. Neustále opakování jednotlivých činností je ale střídáno přirozenou hrou dětí nebo povídáním si se staršími členy SDH o hasičině jako takové. Jednotlivé schůzky Přípravky bývají rozděleny tak aby 1/3 byla zaměřena na disciplíny zahrnuté do hry Plamen, 1/3 je věnována hasičské tematice a 1/3 je vyplněna různou formou hry dětí. Celkový čas kdy se s dětmi scházíme se pohybuje kolem dvou hodin týdně. Schůzky jsou pokud možno většinou bez účasti rodičů, většina dětí se v kolektivu brzo osmělí a ztrácí ostych před ostatními při případném nezdaru při prováděných činnostech.

7.2 Praktická příprava – metodika nácviku

Podle počasí je prováděna buď na travnatém hřišti nebo v tělocvičně. Snaha je aby děti měli oblečený pracovní stejnokroj, který používají při samotné soutěži.

Materiální vybavení

- souprava kuželek vyrobených z lehkého plastu
- hadice D 25
- dětský rozdělovač
- dětská proudnice
- hydrantový nástavec s redukcí na hadici D 25
- stroj – požární stříkačka, přetlakový ventil
- nádrž na vodu, savice, sací koš, hadice C 52, hadicový klíč, základna
- terč se signalizací

Nácvik rozvinutí hadice na cíl

Dítě si postaví kuželky do vzdálenosti cca 5m od základní čáry do řady. Uchopí do obou rukou sbalenou hadici, přičemž pravá ruka drží obě koncovky a levá ruka přidržuje hadici v horní části. Pohybem vpřed v mírném předklonu provede rozvinutí hadice do směru kde jsou postaveny kuželky s cílem zasáhnout je. Po rozvinutí hadice a vyhodnocení zásahu, provedou zpětné svinutí hadice do pohotovostního stavu. Tato činnost je opakována třikrát po sobě s cílem docílit co nejvíce zásahu sestavy kuželek. Tím je dosaženo osvojení návyku rozvinutí hadic ve stanoveném směru na přesnost. Po vyhodnocení pokusu následuje svinutí hadice stanoveným postupem. Dítě nechá hadici nataženou na zemi a provede její přeložení na $\frac{1}{2}$ s tím, že koncovka vrchní větve bude položena ve vzdálenosti jedné délky chodidla nohy od spodní koncovky. Pak následuje svinutí hadice pomocí obou rukou, před tělem, krouživým pohybem. Tento úkol je současně dobrý pro posílení horních končetin díky hmotnosti hadice a několika různým pohybům najednou.

Napojení hadice na rozdělovač a hydrantový nástavec

Tento úkol, jež je součástí požárního útoku, je zadáván těm zručnějším dětem, protože má svá specifika. Dítě si musí uvědomit v jaké poloze má pevné spojky na rozdělovači a na hydrantovém nástavci. Dítě musí pochopit kam má nasadit spojku, která je na hadici a v jaké poloze pojistných zubů s ní lze pootočit ve směru hodinových ručiček. Jako povolenou pomůcku používáme značku na pevné spojce a na pohyblivé. Dítě pochopí, že obě tyto značky pokud jsou proti, umožní správné nasazení spojek a jejich následné otočení a zajištění. Tyto úkony nejsou pro děti nijak fyzicky náročné, ale dovedou pořádně potrápit a ne každé dítě to zvládá.

Dětská proudnice a terč

Dětská proudnice je vyrobena z lehkého materiálu a slouží po jejím napojení na druhý konec hadice k dopravě vody do cíle – terče. Zde nastává vrcholná část celého požárního útoku, na níž dost záleží. Dítě musí napojit proudnici na spojku hadice a řádně ji zajistit v koncové poloze, protože jinak po natlakování hadice vodou dochází ve většině případů k rozpojení a vodu tedy není možné dopravit do terče. K tomuto úkolu jsou vybírány děti, které mají dostatek fyzické síly, protože musí zvládnout spojení obou dílů bez pomoci jiného člena družstva. Úspěšné napojení umožní zamíření a dopravu tlakové vody do otvoru v čelní části terče. Terč je opatřen světelnou, mechanickou nebo zvukovou signalizací, která po naplnění nádoby umístěné za otvorem o průměru 5 cm v čelní části terče, dá znamení pro rozhodčí na tomto úseku požárního útoku.

Požární stříkačka, přetlakový ventil, nádrž na vodu, savice, sací koš, hadice C 52, hadicový klíč, základna

Zdrojem tlakové vody je čerpadlo požární stříkačky, která je poháněná spalovacím motorem. Čerpání vody touto stříkačkou provádí strojník, který je z řad členů SDH. Stříkačka je propojena s nádrží na vodu pomocí dvou kusů spojených savic, na konci opatřených sacím košem ponořeným do vody v nádrži. Přetlakový ventil je

napojen na výtlačném hrdle z čerpadla a je nastaven z důvodů bezpečnosti na max. tlak 300 kPa. K přetlakovému ventilu je napojeno dopravní vedení pomocí hadice C 52 o délce 20 m. Všechny spojky jsou upraveny tak aby se daly vzájemně spojit s použitím vlastní síly dětí. Pokud se jim ale nedaří tak mohou použít hadicový klíč k pevnému a bezpečnému dotažení spojů. Veškerý materiál používaný k požárnímu útoku je uložen na základně o rozměrech 2 x 2 m vyrobené zpravidla ze dřeva.

Všechny tyto úkony, které jsou nedílnou součástí požárního útoku jsou s dětmi neustále nacvičovány a zdokonalovány. Píle dětí je viditelná na každém výcviku. Pochvala vedoucích je sice malou, ale potěšující odměnou pro děti samotné. Každý nácvik bývá společně ukončen krátkým rozbohem a samozřejmostí je sladká odměna pro všechny účastníky.

8. Vývoj dítěte mladšího školního věku

Věkové ohraničení mladšího školního věku se liší. Někde se setkáváme s obdobím od 7 do 11 let (Hájková, 2006), jinde od 7 do 10 let (Jeřábek, 2008). Dá se tedy říci, že kolektiv mladých hasičů se dá rozdělit na mladší kategorii a starší kategorii. U dětí kategorie „mladší“ koresponduje s věkovým rozmezím označující děti mladšího školního věku.

V tomto období dochází ke zpomalení růstu. Nárůst výšky i hmotnosti je rovnoměrný. Mezi chlapci a dívkami nejsou v tomto směru téměř žádné rozdíly. Osifikace kostí ještě není ukončena, kloubní svazky jsou velmi pružné. Výkonnost je na vysoké úrovni, protože nervová soustava je dostatečně vyvinutá. Děti v tomto věku snášejí dobře vytrvalostní zátěž, rychle regenerují a obnovují svoje síly

Toto období je nazýváno „zlatým věkem motoriky“ (Hájková, 2006, str. 67). Děti se velmi snadno učí novým pohybům. Při učení vycházejí z toho, co už znají, to je pro ně snadno zvládnutelné. Není však vyvinuto abstraktní myšlení, vnímání je často dokreslováno fantazijní představou. Snažíme se děti pozitivně motivovat, nejsou dostatečně kritičtí ke svému chování, a často se setkáváme s nechuť dětí sportovat právě proto, že jsou špatně motivovány.

Z psychologického hlediska má v tomto období dítě obrovskou potřebu kontaktu s vrstevníky. V rámci těchto vztahů vznikají konflikty, založené především na rozdílných názorech či zklamaném očekávání. Dítě je už natolik zralé, že může přebrat zodpovědnost za své chování, řešení konfliktu i dokáže vyjádřit samostatně příčiny nesouhlasu. (Vágnerová, 2005, str. 54)

9. Mladí hasiči 6 - 15 let

9.1 Rozdělení disciplín hry Plamen a jejich hodnocení

1. část – podzimní kolo

- závod požárnické všestrannosti (ZPV)

2. část – jarní kolo

- požární útok
- štafeta 4 x 60 metrů
- požární útok s překážkami CTIF
- štafeta CTIF
- štafeta požárních dvojic
- celoroční činnost

9.1.1 Závod požárnické všestrannosti

Závod požárnické všestrannosti je prvním kolem hry, které se koná na podzim. V našem okrese je to vždy jednodenní akce. Celková doba konání je odvislá od počtu zúčastněných, řádně přihlášených soutěžních družstev.

Cílem tohoto závodu je upevňování všestranné sportovní zdatnosti a zároveň zvyšování odborných znalostí. Družstvo 1 + 4 ve složení velitel a čtyři členové hlídky. Z jednoho družstva se mohou složit i dvě hlídky, pokud mají dostatek dětí. Započítává se lepší výsledek z obou hlídek. Na trať kromě hlídek nesmí nikdo z vedoucích kolektivů mladých hasičů. Přístup na trať mají pouze rozhodčí, členové štábu, kteří mohou doprovázet hosty.

Trať bývá umístěna v mírně zvlněném terénu a vyznačena barevnými fáborky. Na trati jsou rozmístěna a viditelně označena stanoviště K1 – K6, úměrně po celé trati. O pořadí rozhoduje organizátor závodu podle místních terénních podmínek. Trať pro mladší kategorii měří cca 2 km a pro starší kategorii cca 3 km.

Hlídka musí absolvovat trať v celé délce a plnit úkoly na jednotlivých stanovištích. Časový interval startů hlídek určuje organizátor tak, aby se hlídky nehromadily a bývá zpravidla min. 5 minut. Plnění úkolů na jednotlivých stanovištích začíná teprve po doběhnutí posledního člena hlídky.

Základem pro hodnocení je čas, v němž hlídka absolvuje závod. K němu se připočítávají trestné body za nesplněné úkoly na kontrolních stanovištích a odečítá se čas (doba nezaviněného zdržení na kontrolních stanovištích). Vítězí hlídka s nejnižším časem. 1 bod = 1 minuta. (Směrnice pro celoroční činnost MH, 2004, str. 64 – 65)

Disciplíny závodu:

- střelba ze vzduchovky
- základy topografie
- uzlování
- základy první pomoci
- požární ochrana
- překonání překážky po vodorovném laně

9.1.2 Metodika přípravy na jednotlivé disciplíny

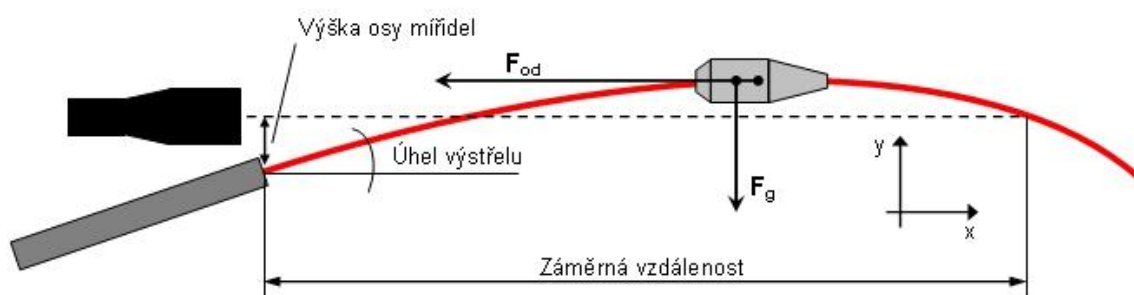
STŘELBA ZE VZDUCHOVKY

Děti střílí ze vzduchovky v poloze ležícího střelce. U kategorie „mladší“ je povolena opora, to znamená, že děti mohou mít hlavě vzduchovky opřenou o připravenou podpěru, např. ležící kmen stromu, batoh, dřevěnou lavičku

Při nácviku je k dispozici pět vzduchovek, každý člen družstva má za úkol třemi ranami srazit tři špalíčky, které musí mít velikost 7 x 5 x 2 cm, vzdálené 10 m od

vzduchovek. Špalíčky jsou 30 cm nad zemí 10 cm od sebe. (SH ČMS, 2004: s. 64) Pokud se někomu povede sestřelit své špalíčky a zbude mu ještě nějaký náboj, nesmí střílet na špalíčky svých kolegů (na soutěži se to trestá max.15 trestných bodů). Za každý nesesťelený špalíček má hlídka jeden trestný bod.

Obrázek 2 zamíření a balistika letu střely

Zdroj: (www.balistika.cz/vnejsi_teorie.html)

Při nácviku se u dětí zaměřuji na pochopení principu jak mířit a jaké zásady při tom zachovávat. Dětem vysvětluji, že vzduchovka má mřídla, která se skládají z hledí a mušky. Pro dosažení výsledku (sestřelení špalíku) musí střelec vidět přes hledí a mušku špalík ve vzdálenosti 10 m. Pokud je vše ve vertikální a horizontální ose tak střelec provede nádech, zatají dech a pomalu mačká spušťadlo vzduchovky. Samotná rána ho musí překvapit, dá se říci, že se lekne ale střela již opustila hlaveň a správně zasahuje svůj cíl. Většinou dělají děti chybu v tom, že nesprávně dýchají a nebo prudkým zmáčknutím spušťadla strhnou vzduchovku dolů a nezasáhnou špalík. Pokud to nemůže dítě pochopit tak mám papírový se středovým křížem větších rozměrů a na vzdálenost 10 m provede střelec zamíření a výstřel. Chyby jsou ihned patrné a účelově provedené cvičení je úspěšně pomáhá odstraňovat. Dětem je také dána základní znalost bezpečnosti při střelbě a manipulaci se zbraní.

ZÁKLADY TOPOGRAFIE

Při samotném závodě plní hlídka několik úkolů. Nejdříve si děti vylosují jednu topografickou značku, kterou musí správně určit. Správná podoba značky i název je uveden ve směrnících. Poté je úkolem zorientovat mapu pomocí buzoly. A poslední úkol, pouze pro kategorii „starší“, je určení azimutu jednoho orientačního bodu. Při pojmenovávání topografických značek si členové nesmí vzájemně radit.

Při této kontrole se hodnotí správnost názvu topografické značky, správně zorientovaná mapa (je povolena tolerance) a správný azimut bodu (opět je povolena tolerance). Při hodnocení je každá špatná odpověď potrestána jedním trestným bodem.

V průběhu přípravy se této oblasti věnuje podstatná část doby věnované na přípravu jednotlivých disciplín všestrannosti. Je to možná dáno zdánlivou složitostí nebo i strachem, že to děti neprovedou dobře. Obsahově je ale toto téma poměrně rozsáhlé. Jsou zde probírány měřítko mapy, zobrazení terénu a předmětů v mapě, zeměpisná souřadnicová síť, busola, kompas, orientace mapy podle busoly, určení vlastního stanoviště na mapě a nebo jiné způsoby určení světových stran než pomocí busoly. K této problematice je zpracována metodická pomůcka pro vedoucí a instruktory mládeže. (SH ČMS, 2008, str. 99 -107)

Obrázek 3 topografické značky

1 	2 	3 	4 	5
6 	7 	8 	9 	10
11 	12 	13 	14 	15
16 	17 	18 	19 	20
21 	22 	23 	24 	25

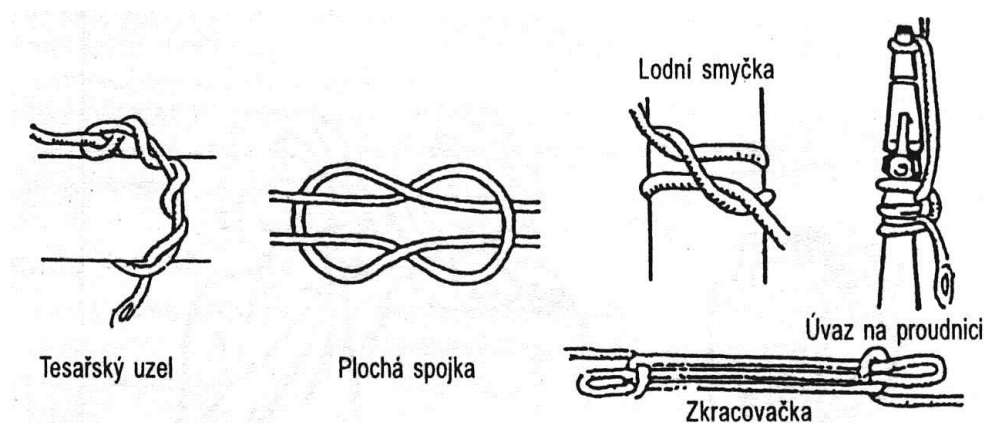
1. louky	14. zámek
2. mosty	15. lesy
3. prameny	16. trigonometrické body
4. kaple	17. obydlené a neobydlené budovy
5. kostel	18. elektrické vedení
6. jeskyně	19. vrstevnice
7. zřícenina	20. tunely
8. elektrárny	21. památník
9. telefonní stanice	22. nivelační značky
10. vodní mlýny	23. sklady hořlavin a plynů
11. osamělé skály	24. šachty, štoly a doly v provozu
12. hájovny, myslivny	25. nebezpečné lesní a polní cesty
13. tovární komíny	

Zdroj: směrnice pro celoroční činnost MH, 2004: s. 67 – 68

UZLOVÁNÍ

Při tomto nácviku si každý z členů hlídky vylosuje název jednoho z pěti základních uzlů, které musí umět každý hasič a tento uzel následně uváže. K tomu máme vyroben uzlový stojan, na kterém se děti očí vázat jednotlivé uzly. Vše probíhá bez mluvení. Největším problémem vždy bývá lodní smyčka, kdy provaz musí vytvořit tvar písmena Z. Druhým nejtěžším bych označil zkracovačku, protože její správné zhotovení závisí na zručnosti dítěte. Naopak nejlehčím byl vždy tesařský uzel. Plochou spojku nebo-li ambulantní uzel dokážou děti uvázat i poslepu. K těmto nácvikům se podařilo sehnat provazy z padáku určeného pro parašutisty. Provaz je prakticky nezničitelný a dobře se sním dětem pracuje. Při nácviku využíváme hasičskou výzbroj, protože tyto základní uzly se v při použití tohoto materiálu u zásahu velmi často používají.

Obrázek 4 Druhy uzlů

Zdroj: Směrnice pro celoroční činnost kolektivu mladých hasičů, 2004, str. 69

Hodnotícím kritériem správného uvázání uzlů je jejich funkčnost. Pomoc při vázání uzlů i slovní je považována za porušení pravidel a hodnotí se jako nesprávně uvázaný uzel. Nejvíce děti baví, když uvazují uzly na připravené hasičské prostředky a pomocí uvázaného lana s nimi manipulují tak, jako při skutečném zásahu.

ZÁKLADY PRVNÍ POMOCI

V oblasti první pomoci máme dobrou spolupráci s Rychlou záchrannou službou Libereckého kraje. Její členové nám ochotně pomáhají při školeních v oblasti první pomoci. U dětí se to snažíme provádět formou určitého námětu a společnou hrou, která ale dodržuje přesný scénář. Hodně dětí má strach z krve a neví co by mělo udělat pro záchranu člověka, který je zraněný. Děti pracují ve skupinách po dvou až třech dětech. Učí se plnit úkoly, které vyplývají ze zásad poskytování první pomoci a nacvičují modelové situace, které budou plnit na soutěži. Učíme je jak vytvořit stoličku pro transport zraněného, fixaci horní končetiny pomocí trojcípého šátku a ošetření poraněného kolena. Odsun zraněného musí děti fyzicky zvládnout a uskutečnit ho na vyznačenou vzdálenost 20 m. Správně se také učí vázat uzel na šátku tak aby zraněnému nepřekážel nebo aby ho nikde netlačil. Vysvětlujeme dětem, že mají u zraněného kolena uvázat uzel, nejlépe plochou smyčku a umístit ho tak aby pro zraněnému nepřekážel. Hodnocení trestnými body je za nesprávné provedení ošetření nebo odsun zraněného.

Obrázek 5 Zdravověda

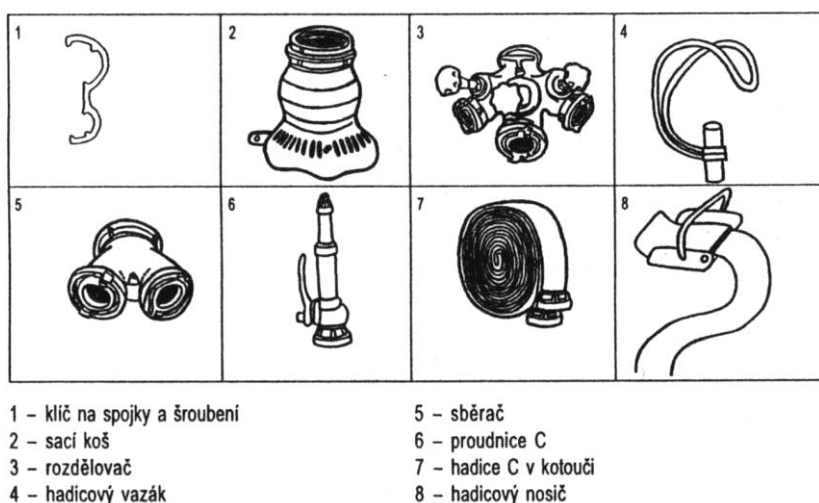
Zdroj: Směrnice pro celoroční činnost mládeže, 2004, str. 71

POŽÁRNÍ OCHRANA

Tato oblast je svým obsahem zaměřena na správné pojmenování technického prostředku používaného v požární ochraně a ke správnému stanovení druhu hasícího přístroje ve vztahu k hořící látce. Vedoucí má připraveny grafické značky technických prostředků a děti je musí správně k tomuto prostředku přiřadit. V praxi to znamená, že člen hlídky si vybere piktogram a přiřadí ho k odpovídajícímu prostředku. Členové hlídky si nesmí radit ani napovídat. I zde používáme metodu zavázaných očí úspěšně, protože si myslím, že informace získaná hmatovým vjemem toho konkrétního prostředku zůstává pevně uložena v paměti dětí.

Ve druhé části této oblasti se dětem předvedou prostřednictvím audiovizuální techniky druhy hasících přístrojů a jejich použití na konkrétní materiál nebo látky. Děti si při praktickém výcviku vyzkouší třeba i jednotlivou hmotnost hasících přístrojů a při praktické ukázce použití, si samostatně pod dozorem, vyzkouší likvidaci požáru např. hořlavé látky. Dbáme na to aby byly dodržovány zásady hašení a taktické postupy při této činnosti. Na soutěži děti neprovádí praktické použití ale musí správně přiřadit druhy hasících přístrojů k vylosovaným látkám. Při hodnocení se trestné body udělují jednak za nesprávné určení piktogramu, za špatnou volbu technického prostředku a hasících přístrojů.

Obrázek 6 Vyobrazení technických prostředků

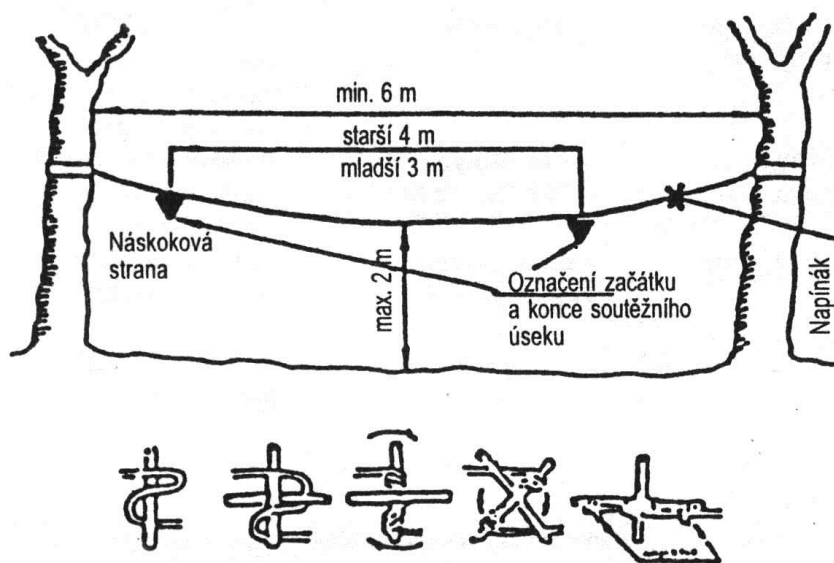
Zdroj: Směrnice pro celoroční činnost mládeže, 2004, str. 44

PŘEKONÁNÍ PŘEKÁŽKY PO VODOROVNÉM LANĚ

Tato disciplína je velkým oříškem pro většinu dětí. Dnešní zábava dětí většinou sedících doma před monitorem počítače zanechává následky na jejich fyzické kondici. Dětem se vytrácí síla z paží a v mnoha případech jejich tělesná hmotnost je jenom na obtíž při zvládání tohoto úkolu. Velmi často se při tom hlasitě smějí a to jim ubírá jejich už i tak chabé síly.

Nácvik probíhá venku tam, kde se dá natáhnout lano mezi dva stromy nebo jiné pevné překážky ve výšce max. 2 m. Lano se pomocí napínáku pevně napne a vyznačí se na něm vzdálenost, kterou je potřeba překonat, podle kategorií mladší 3 m a starší 4 m. Je dobré volit povrch pod lanem přírodní, bez kamenů či kořenů. Pro zmírnění následků případného pádu používáme přírodní materiál např. seno, pokud je dostupné, nebo molitanovou podložku. Celou vzdálenost musí překonat ruce každého člena hlídky. Člen hlídky může začít překonávat vzdálenost až po seskoku předešlého soutěžícího. Styl je na každém členovi hlídky, hodnotí se zda vzdálenost překonal či nikoliv.

Obrázek 7 Způsob umístění a napínání lana

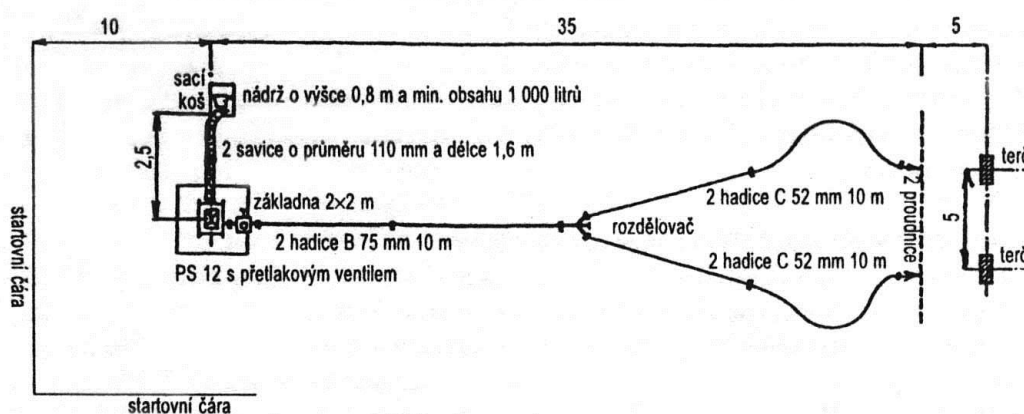
Příklad jednoduchého napínání lana

Zdroj: Směrnice pro celoroční činnost mládeže, 2004, str. 74

9.1.3 Požární útok

Požární útok je královskou disciplínou a vyvrcholením celoroční snahy jak vedoucích tak především samotných dětí. Na této disciplíně se ukáže, jak mají jednotlivá družstva natrénováno především technické zvládnutí celé disciplíny. Pracuje zde také psychika každého jedince ve družstvu, která se projeví hlavně při neúspěšném provedení požárního útoku. Požárního útoku se účastní družstvo v počtu 7 členů. Každý člen družstva má své místo. Nemohou se v průběhu útoku měnit. Strojníka dělá „mladší“ jiný dospělý člen SDH, u kategorie „starší“ si stříkačku obsluhují samy děti. Savice (hadice o průměru 110 mm, které slouží k přivedení vody od nádrže do stříkačky) má kategorie „mladší“ sešroubované, „starší“ si savice šroubují sami. Obě kategorie si sami montují sací koš. Podle pravidel pro požární útok po celou dobu požárního útoku musí mít soutěžící na sobě pracovní oděv a ochrannou přilbu. V průběhu stříkání do terčů nesmí nikdo s členů družstva překročit čaru nástřiku nebo se jí dotýkat. Cizí pomoc je také zakázána stejně jako křížení výstřiku vody útočných proudů. Pokus je ukončen pokud se nepodaří do 60 vteřin zavodnit čerpadlo a nebo pokud není útok ukončen do 120 vteřin.

Obrázek 8 Schéma požárního útoku mladých hasičů

Zdroj: Směrnice pro celoroční činnost mládeže, 2004, str. 31

Místem pro přípravu veškerého materiálu je základna o rozměrech 2 x 2 m vyvýšená o 10 cm proti okolnímu terénu. Na této základně si členové družstva podle svého zařazení v požárním útoku připraví materiál do pohotovostní polohy.

Savice leží na stroji – požární stříkačce, hadicové spojky jsou v těsné blízkosti nastaveny tak aby nasazení a zajištění bylo co nejrychlejší a úplné. Každý člen družstva přesně ví co má za úkol a jak ho nejlépe provést. Při nácviku se zaměřují na přesné provedení jednotlivých úkonů členů družstva. Nácviky na sucho bez vody se neustále opakují se střídavým výsledkem. Děti jsou většinou trpělivé v neustálém opakování úkonů a pokud někdo začíná působit nerozhodností nebo zvyšující se nervozitou, tak se mu vedoucí věnuje více nebo individuálně. V závěru každého nácviku se provádí požární útok s použitím vody. Z důvodů bezpečnosti se i zde používá přetlakový ventil nastavený na tlak 300 kPa.

Obrázek 9 Požární útok po odstartování

Zdroj: fotografie z archivu SDH Doksy

Na tento okamžik se děti nejvíce těší. Zde je ale nutno podotknout, že právě toto provedení požárního útoku odhalí i ty sebemenší nedostatky, které se projeví např. rozpojením některého spoje na přívodním či útočném vedení nebo na proudnici a

rozdělovači. Pokaždé to končí tak, že někdo s dětí je pořádně namočen tlakovou vodou z hadice, která se pohybuje na povrchu zcela bez možnosti jejího usměrnění. Použití vody je ale pro děti zážitkem, který si s radostí opakují i vícekrát. Někdy se nácvik protáhne i přes stanovenou dobu, ale dětská spokojenost zářící v jejich očích za to stojí.

Cílem požárního útoku je zasáhnout útočným proudem vody otvor o průměru 5 cm v terči o rozměrech 50 x 50 cm ve výšce 160 cm od země. Za tímto otvorem je nádoba o objemu 4 – 5 litrů. Naplnění této nádoby je signalizováno mechanicky, zvukem nebo světlem. Tím požární útok končí a ze dvou pokusů se do výsledků započítává ten lepší výsledek s kratším časem.

9.1.4 Štafeta 4 x 60 m s překážkami

Štafeta se uskuteční v jedné nebo více drahách současně. Záleží na možnostech pořadatele a množství stanovených překážek. V našem okrese se daří pořádat tuto štafetu na sportovních stadionech, kde je povrch rovný a bezpečný. Družstvo se připravuje ve čtyřčlenných štafetách. Na štafetu se připravuje osm dětí do dvou rozběhů. Do výsledku se počítá rychlejší čas. Z taktického hlediska a vlastní zkušenosti vím, že první štafeta se staví tak, aby byl výsledek jistý, to znamená, že nezáleží na času, ale na zdárném a bezchybném dokončení. Druhá štafeta je zvolena tak, aby byla co nejrychlejší což přináší riziko, že nemusí doběhnout, protože poruší v průběhu závodu nějaká pravidla u jednotlivých disciplín nebo dojde ke ztrátě štafetové proudnice. Důležité je, zapsání alespoň jednoho čas jinak je družstvo v této disciplíně zařazeno na poslední místo.

Štafeta se běhá na oválu, který je rozdělen po úsecích dlouhých 60 m nebo člunkovým způsobem. V oválu jsou označena náběhová území a předávací území. Štafetová proudnice musí být předána dalšímu závodníkovi pouze v předávacím území. Náběhové slouží jen pro rozběh a získání rychlosti. Zde se dělá nejvíce chyb, protože děti jsou ve stresu a často si neuvědomují kde stojí a kam se až mohou posunout, než si předají štafetovou proudnici. Štafeta je fyzicky i psychicky náročná disciplína hry Plamen. Ne každé dítě ji zvládne a pokud se stane, že někdo ze sehraného týmu

z jakéhokoliv důvodu vypadne tak se celé družstvo nemusí štafety zúčastnit, což ubírá celkové body v ročním hodnocení nebo to znamená nesplnění hry Plamen v tom daném roce.

Obrázek 10 První úsek štafety - kladina

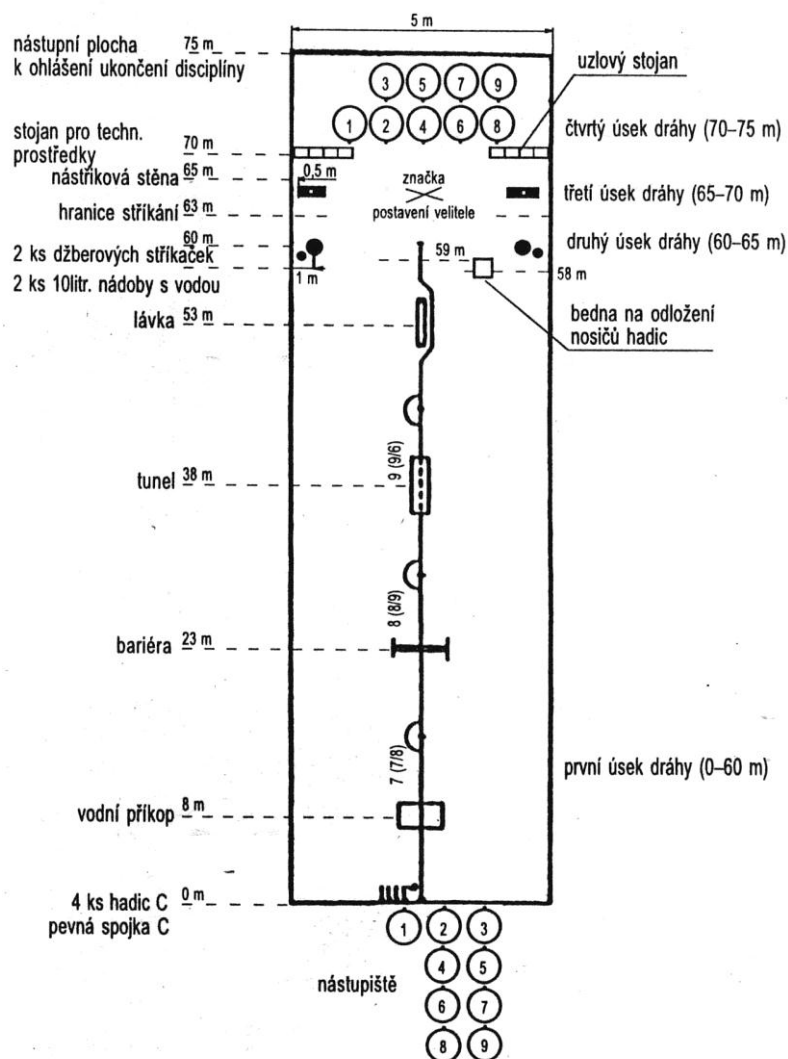
Zdroj: fotografie z archivu SDH Doksy

Při vlastním provedení štafety musí v prvním úseku závodník přeběhnout kladinu, která je ve výšce 80 cm nad zemí. Ve druhém úseku další závodník přeskakuje příčné břevno s výplní, které je vysoké 80 cm a široké max. 2 metry. Ve třetím úseku musí závodník přenést hasicí přístroj z vyznačeného místa na podložku a v závěrečném úseku závodník spojí hadice, napojí na připravený rozdělovač a s proudnicí připojenou na hadici běží do cíle. V cíli bývá elektronická časomíra, která se vypíná v okamžiku, kdy soutěžící protne jakoukoliv částí těla světelný paprsek. Pokud není časomíra elektronická, čas hlídají tři časoměřiči a výsledný čas je určen stejně jako u požárního útoku. Po celé dráze štafety jsou rozmístěni rozhodčí, kteří sledují plnění jednotlivých disciplín a „bílým“ praporkem dávají signál o úspěšném zvládnutí konkrétní části štafety nebo „červeným“ o neúspěchu a tím pádem ztrátu nadějí na dobré umístění.

9.1.5 Požární útok s překážkami CTIF

„CTIF „Comité Technique International de Prévention et D’extinction du Feu“ v překladu znamená Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů a je celosvětovou oborovou organizací pro výměnu zkušeností v oblasti požární ochrany, pomoci a záchrany při katastrofách.“ (www.ctifczech.cz)

Obrázek 10 Nákres dráhy požárního útoku CTIF

Zdroj: Směrnice pro celoroční činnost mládeže, 2004, str. 43

Tato disciplína hry Plamen je považována za tu nejnáročnější a také nejméně oblíbenou ze strany vedoucích pro svou časovou a materiální náročnost. Pro samotnou přípravu se musí v každém SDH vynaložit nemalé náklady na vyrobení nebo zakoupení překážek, které jsou pro nácvik nezbytně nutné.

Útok CTIF se účastní 8 členů + velitel. Členové soutěžního družstva jsou označeni čísly 1 – 9, číslo 1 je bílé, 2 – 5 červené a 6 – 9 žluté. Číslo jedna nosí velitel. V průběhu této disciplíny je pravidla zakazují mluvit a tak děti používají různé prvky gestikulace, skřeků nebo postrkování. Toto pravidlo se mi zdá hodně zvláštní, ale na druhé straně projevy členů družstev jsou velmi komické a nezapomenutelné. Bohužel naše děti jsou hodně upovídané a tak si dobré výsledky kazí trestnými body právě za mluvení. Na nácvicích této soutěžní disciplíny vyhlašují naši vedoucí tzv. bobříky mlčení. Vede to v první řadě ke zklidnění celého kolektivu, lepší koordinaci a sledovanost jednotlivců a v neposlední řadě i k finální odměně na konci nácviku.

Pochopit všechny úkony v této disciplíně je napoprvé pro řadu dětí tak nepochopitelné, že zůstávají omráčení z toho co se po nich vyžaduje. Pro lepší pochopení celou tuto disciplínu předvádíme s pomocí ostatních členů SDH s podrobným vysvětlováním jednotlivých kroků. Je to stále se opakující a každý rok stejné, protože se děti v kolektivu mladých hasičů mění, někteří odejdou a jiní se zase do kolektivu přihlásí. Z kapacitních a časových důvodů lze pracovat s maximálním počtem 35 dětí včetně Přípravky.

Průběh požárního útoku s překážkami CTIF je ve zkratce následující:

- po signálu ke startu, velitel překonává překážky jako první až ke značce 65 m, soutěžící s čísly 2 – 5 v libovolném pořadí překonávají překážky prvního úseku dráhy k připraveným džberovým stříkačkám na druhém úseku dráhy
- čísla 6 – 9 postupně podle svého zařazení provádějí rozvinutí hadic, napojení na pevnou spojku C, která je umístěna na startovní čáře, překonání vodního příkopu, protažení hadice pod překážkou a její následné zdolání, překonání lávky a rozvinutím hadice podle ní na

určené straně, protažení další hadice tunelem a následné položení poslední koncovky celého vedení do vytyčeného prostoru

- v průběhu útoku čísla 2 - 5 musí pomocí džberových stříkaček naplnit stanovené množství vody do terčů opatřených signalizací
- čísla 6 – 9 na připraveném stojanu určují druhy technických prostředků a podle připraveného obrázku uvazují každý jeden uzel, stojany jsou umístěny na značce 70 m
- na konci celé dráhy na předepsané značce si celé družstvo nastoupí a velitel družstva dá zdvižením ruky pokyn hlavnímu rozhodčímu, že družstvo splnilo úkoly a nastoupilo v plném počtu

Výsledný čas je součtem času potřebného pro splnění celé disciplíny signalizovaným velitelem družstva a připočítanými trestnými vteřinami za nesplnění podmínek daných pravidly této soutěže. (Směrnice pro celoroční činnost mládeže, 2004, str. 32 – 44)

Z výše uvedených úkolů, které je předepsáno splnit v rámci požárního útoku CTIF je vidět, že laťka náročnosti je dána dosti vysoko. Časově je příprava velice náročná ale naši vedoucí mládeže jsou trpělivými učiteli a odměnou za jejich úsilí je dobré umístění družstev na soutěžích v rámci okrsku nebo okresu.

9.1.6 Ostatní soutěžní disciplíny hry Plamen

- štafeta CTIF na 400 m překážkami
- štafeta požárních dvojic
- běh jednotlivců na 60 m s překážkami

K naplnění podmínek účasti ve hře Plamen je splnění všech soutěží daných pro obvodová a okresní kola. Našemu kolektivu mladých hasičů se tyto podmínky již řadu let daří plnit. Ve své podstatě jsou ostatní disciplíny hodně podobné a příprava na ně je v podstatě duplicitní jako u předcházejících podrobně popsanych. Liší se pouze detaily

v podobě materiálního zabezpečení nebo způsobu provedení. Řadě kolektivů mladých hasičů včetně našeho se daří tuto přípravu zvládat, ale časové nároky a pracovní povinnosti vedoucích jsou již na hraně únosnosti.

9.1.7 Celoroční činnost mladých hasičů

Ve výsledcích soutěže Plamen za celý rok jsou započítány i body za celoroční činnost nesouvisející přímo s hasičskou tematikou. Soutěžící družstva píšou kroniku, kterou odevzdávají ke kontrole a hodnocení. V kronice nesmí chybět žádná z činností, které mladí hasiči v průběhu roku vykonali.

Směrnice pro činnost mladých hasičů uvádí čtyři okruhy např. výlety, besedy, brigády, ze kterých si hasiči mohou vybrat minimálně jeden námět. Třetí okruh dává za povinnost členům družstva získat odznaky odbornosti nebo specializace.

Výsledky ze všech disciplín se zapisují a ukládají na OSH v České Lípě, vedoucí mládeže jednotlivých organizací mají možnost do výsledků průběžně nahlédnout. U každé disciplíny se určí pořadí a celkové pořadí se vypočítává tak, že se sečtou všechna pořadí ve všech disciplínách a družstvo s nejnižším součtem vyhrává. Pokud nastane rovnost bodového hodnocení u dvou a více družstev, o umístění rozhoduje pořadí v požárním útoku. Při nesplnění některé disciplíny je družstvo automaticky zařazeno na poslední místo.

9.1.8 Postupy v soutěži Plamen

Kategorie mladších končí v okresním kole a další postup zde neexistuje. Vítěz okresního kola v kategorii starších postupuje do krajského kola. Krajské kolo je zpravidla naplánováno na max. dva dny. První den je záležitostí Závodu požárníkové všestrannosti a druhý den probíhají stejné disciplíny jako v okresním kole. Krajevě ale mohou nastat místní drobné úpravy. Při postupu do republikového kola, ve kterém se utkávají vítězové krajských kol musí účastníci počítat se třemi dny soutěžení. Náplní těchto soutěžních dnů je Závod požárníkové všestrannosti a ostatní disciplíny ve kterých družstva soutěží v okresních a krajských kolech.

10. Odbornosti mladých hasičů

K dalším pilířům vzdělávacího systému dětí a mládeže patří SH ČMS je plnění odznaků odborností. Na plnění odznaků odborností volně navazuje plnění odznaků specializace. Celý systém je rozdělen do dvou skupin. První skupinu tvoří děti zařazené do kolektivu mladých hasičů do věku 15 let a druhou skupinou jsou dorostenci ve věku 14 – 18 let. Protože pracuji s mladými hasiči tak bych se velmi okrajově věnoval získávání odborností, které i u nás v rámci vzdělávacího systému SH ČMS plní.

Získávání odznaků odborností nemá vliv na umístění ve hře Plamen. Musí ale být splněna podmínka ve III. okruhu celoroční činnosti. Odznaky jsou i věkově odděleny. Dítě může do svých 11 let získat 5 odznaků.

- Preventista – junior 6 – 10 let
- Strojník – junior 6 – 10 let
- Preventista 8 – 15 let
- Strojník 8 – 15 let
- Kronikář 8 – 15 let

Primárně určená věková hranice pro plnění odborností neznamená, že danou odbornost nemůže plnit mladý hasič jiného věku. Při zkoušce musí děti splnit ústní zkoušku a u odznaků Strojník, Preventista a Kronikář je požadován i písemný test. (SH ČMS, Průvodce plněním odznaků odborností 2010, str. 5 – 6)

Při skládání zkoušek našich mladých hasičů zasedá v komisi starosta sdružení, člen výboru SDH a referentka mládeže. Děti vykonávají zkoušku v naší požární zbrojnici. O zkoušce je sepsán protokol se jmény přezkušovaných včetně jejich výsledků.

10.1 Preventista – junior

Držitel tohoto odznaku musí prokázat znalosti příčin vzniku požárů. Tato oblast zahrnuje problematiku nedodržování technologických postupů při používání různých

zařízení, úmyslné zapálení, technické závady, nedbalost, neopatrnost, neznalost a vlivy počasí. Preventista - junior zná telefonní čísla tísňových linek volání a základní pravidla prevence vzniku požárů. Umí popsat požární závady, které napomáhají vzniku požárů spotřebičů, topidel, otevřeného ohně nebo komínů.(SH ČMS, 2010, str. 7 – 16)

10.2. Strojník – junior

Jeho odbornost spočívá ve znalosti jednoduchých hasebních prostředků (lopata, motyka, sekyra, tlumice, trhací hák...). Dokáže se orientovat v přenosných hasicích přístrojích a ví kdy, na jaký materiál a k jakému hašení je použít. Další oblastí znalostí jsou základní povinnosti strojníka u zásahu.(SH ČMS, 2010, str. 55 – 60)

10.3. Preventista

Ke splnění podmínek pro udělení odznaku Preventista musí mít znalosti Preventisty – juniora a mimo těchto znalostí se musí odpovídajícím způsobem orientovat v otázkách komínů, jejich základní části a údržby, skladování hořlavých kapalin, znát zásady pro bezpečný dům, vědět jak se chovat při zpozorování požáru, ovládat znalost signálů pro mimořádné situace a umět na ně reagovat, znát jednotlivé složky Integrovaného záchranného systému (IZS). Vrcholem jeho znalostí jsou základní definice požární ochrany. (SH ČMS, 2010, str. 17 -38)

10.4. Strojník

Dokáže popsat požárně technické prostředky a věcné prostředky požární ochrany včetně jejich technických parametrů a druhů použití. Prokazuje znalosti z požární techniky a její takticko - technická data. Zná běžnou údržbu motorové stříkačky a umí ji ovládat. Rozumí optickým signálům PO, které jsou předávány pravou rukou, svítilnou nebo pomocí lana. (SH ČMS, 2010, str. 55 – 79)

Odbornost strojníka bývá vždy největším lákadlem chlapců ale i dívek. Strojníka berou jako klíčovou osobu při útoku. Na práci strojníka závisí, zda požární útok bude úspěšně zakončen naplněním terčů. Pokud strojník udělá chybu tak se útok zcela jistě nepovede. Chlapci to berou jako velkou poctu být strojníkem na soutěži.

10.5. Kronikář

Aby se mohl mladý hasič ucházet o odznak odbornosti Kronikáře, tak se musí nejméně půl starat o kroniku. Musí prokázat obecné historické znalosti o vzniku kroniky, znát druhy kronik a způsoby zápisu do nich. V kronice musí být zaznamenána celoroční činnost ve hře Plamen, záznam o výsledcích soutěže „PO očima dětí“ a Kronikář musí znát historii hasičstva. Umí pohovořit o historii hasičů a obce ve které žije a zná základní strukturu SH ČMS včetně práv a povinností mladých hasičů. (SH ČMS, 2010, str. 39 – 54)

11. Oprávnění vedoucího mládeže

Každý vedoucí mládeže musí pro svou činnost v kolektivu mladých hasičů získat oprávnění. Tuto licenci dostane v případě, že složí písemné zkoušky, které se konají v rámci okresu. Vedoucí mládeže musí prokázat své znalosti v oblasti historie hasičů, směrnic pro vedení kolektivů mladých hasičů, pravidel hry Plamen, pedagogiky, psychologie, topografie a zásad pobytu v přírodě.

Školení je pořádáno každoročně pod vedením OSH, součástí školení je i přezkoušení formou písemného testu. V případě nezdaru má vedoucí ještě jeden pokus a pokud to přesto nezvládne je mu licence na rok pozastavena. Pozastavení licence platí i u vedoucích, kteří se na školení nedostaví.

11.1 Osobnost vedoucího mládeže

Jestli chce být člověk dobrým vedoucím, měl by především znát sám sebe. Proto je důležitá sebereflexe. Pojetí sebe samého je ovlivňováno názory. Jedná se o ideální pohled, veřejné mínění a skutečný pohled. Ideální pohled je osoba, kterou bychom chtěli být. Tento pohled je dán rodinným zázemím. Veřejné mínění je to, jak se na nás dívá okolí. A skutečný pohled je souhrn subjektivních pocitů, se kterými se ztotožňujeme, a jsou nám vlastní. Ideální je sjednotit tyto pohledy, jinak dochází ke zhoršení duševního zdraví. (Martens, 2006, str. 18). Každý by chtěl být ideálním vedoucím, dobrým organizátorem, rádcem a vzorem pro své děti. Je to reálné přání pokud se na něj člověk připraví.

11.2 Styly vedení nácviků

Vedení nácviku mladých hasičů se dá přirovnat k vedení tréninku sportovců. Hovoříme o třech stylech vedení: autoritativní, demokratický a liberální (Hajková, 2006, str. 58) resp. autoritativní, submisivní, kooperativní (Martens, 2006, str. 38). Většina vedoucích nemá vyhraněný jeden styl vedení, spíše se k němu přiklání ale volně využívá i ostatní styly. Pohledem k našim vedoucím mládeže se hodí použít Martensovu terminologii.

Autoritativní – Zde panuje shoda obou autorů, že se jedná o typ vedoucího, který dává příkazy. Všechna rozhodnutí řeší sám. Podle Hájkové se tento styl používá hlavně u nedisciplinovaných závodníků nebo malých dětí. Martens říká, že tento styl volí trenér, který má dlouholeté zkušenosti. Zde však většinou dochází ke zpomalení vývoje a zároveň se zhoršují vztahy mezi trenérem a svěřenci. (Martens, 2006, str. 113). Rozhodně bych u nás v organizaci tento typ vedení nepreferoval, i když např. s malými dětmi se nedá nad vším diskutovat, protože ještě nemají žádné zkušenosti a nikam by to stejně nevedlo.

Submisivní – Aktivitu vedení nácviku přebírají děti což po krátké chvíli začne směřovat mimo podstatu nácviku a nastává tzv. anarchie. Morálka upadá, napětí se stupňuje a je problém kolektiv dostat zpět do reality. Příliš mnoho demokracie v tomto případě je spíše ke škodě než ku prospěchu.

Kooperativní – Dát dětem částečnou zodpovědnost za sebe nebo malou část kolektivu. Sledovat jak se situace vyvíjí, opatrně naslouchat dění a včas provádět drobné usměrňování. Pro mnohé vedoucí to bývá v některých případech poučné a dovedou se nad sebou samými zamyslet.

Ze všech stylů se zdá být kooperativní ten vzorový pro většinu vedoucích. V praxi se celkem běžně všechny styly prolínají. Pokud ale je potřeba rychle vysvětlit či vyřešit nějaký problém, musí ovšem nastoupit autoritativní styl a to bez zbytečných diskuzí. Po ukončení akce nebo disciplíny je možné s dětmi v klidu celou záležitost prodiskutovat a vzít si třeba i osobní ponaučení z chyb, kterých se může vedoucí mládeže dopustit.

12. Zájem, motivace a názory mladých hasičů

- výzkumné šetření v souvislosti se hrou Plamen

Ve výzkumné části bakalářské práce jsem zvolil následující postup:

1. Výběr vhodných metod hodnocení pro výzkum
2. Zjištění výzkumného vzorku
3. Rozdání a vyplnění dotazník
4. Srovnání odpovědí v dotazníku
5. Grafické znázornění získaných informací

12.1 Použité metody výzkumu

„Výzkumná metoda je všeobecný název pro proceduru, která se sleduje při výzkumu. Výzkumná metoda má jisté vlastnosti, které je potřebné dodržet při jejím používání“. (Gavora, 1996, str. 11) Při nácvicích jednotlivých disciplín hry Plamen a odborností jsem použil některé z výzkumných metod:

- Pozorování
- Škálování
- Dotazník
- Interview
- Metoda verbálních výpovědí
- Projektivní metoda
- Experiment

Než se rozhodneme provést samotný výzkum, je nutné stanovit si vhodnou výzkumnou metodu, aby hodnota metodou získaná byla vypovídající a korespondovala se stanoveným cílem. Cílem mého výzkumu bylo zjištění, jak jsou děti v kolektivu mladých hasičů spokojeny.

Pro své výzkumné šetření jsem si vybral metodu dotazníku zpracovaného pro obě věkové kategorie stejně.

12.2 Dotazník

Dotazník je jednou z nejčastějších metod získávání informací. Je anonymní a jde v něm o kladení otázek a získávání odpovědí, to vše v písemné formě. Nespornou výhodou dotazníků je okamžité oslovení řady lidí. Na druhou stranu je zde nebezpečí, že se pokud se dotazníky rozešlou tak se nemusí vrátit zpět. Před tvořením dotazníku je nejprve důležité formulovat cíle, až následně tvořit dotazník pomocí stanovených cílů. U dotazníku je nutná správná formulace otázek, aby nedocházelo k mylným a zkresleným zpětným informacím.

Hlavním cílem výzkumné části bylo prozkoumat spokojenost dětí v kolektivu mladých hasičů a přípravu dětí mladšího školního věku k plnění hry Plamen a odborností. Respondenty ve výzkumné části byli děti obou věkových kategorií z kolektivu mladých hasičů v naší organizaci SDH v Doksech. Dotazník byl sestaven tak, aby byl pochopitelný všem a jednoduchý na vyplňování. V dotazníku bylo deset otázek zaměřených na spokojenost v kolektivu, náročnost nácviků, vzájemné vztahy, zábavu a posouzení přístupu vedoucích.

13. Průběh výzkumné sondy

13.1 Charakteristika zkoumaného kolektivu

Dotazník byl určen pro kolektiv mladých hasičů, který je organicky začleněn do SDH Doksy. Ve vedení kolektivu je žena a c její práci jí pomáhají tři muži a dvě ženy. Dětský kolektiv je rozdělen na družstva mladších a starších dětí podle věkové kategorie. Z celkového počtu 27 mladých hasičů se jich zúčastnilo vyplnění dotazníku 20. Dotazník byl sice krátký ale podle mého názoru něco vedení kolektivu mladých hasičů napověděl. S výsledky jsem je samozřejmě seznámil a došlo k přehodnocení některých kritérií ve směru zlepšení negativních poznatků.

13.2 Rozbor dotazníku

Vyplnění dotazníku se uskutečnilo na běžné schůzce v hasičské zbrojnici za účasti 20 respondentů z kolektivu mladých hasičů kategorie mladší a starší. Výsledky

odpovědi v dotazníku jsem vyznačil v samostatných grafech.

Graf č. 1

Zdroj: Vlastní výzkum

Tato otázka byla možná zbytečná, ale myslím si, že mohla napovědět v případě negativních odpovědí vedoucím, jestli některé děti nejsou v kolektivu mladých hasičů proti své vůli. Je pravdou, že pokud rodiče své děti donutí navštěvovat náš kolektiv tak se to v průběhu roku projeví samo a děti na naše doporučení v kroužku končí.

Graf č. 2

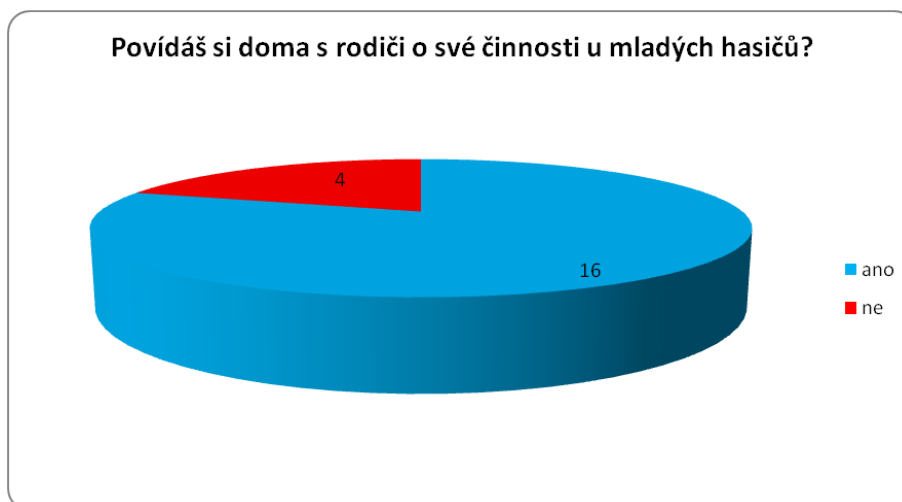

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tohoto výsledku vyplývá ta skutečnost, že nelze vše naplánovat tak aby to všem vyhovovalo. V kolektivu jsou děti, které dojíždějí do kroužku z okolních vesnic a jsou tedy přímo závislé na dopravních prostředcích rodičů. Vzhledem k práci rodičů na

směny se nedaří dodržet pravidelnost nácviků v plném stavu. Mimo toho mají také ještě další aktivity v jiných zájmových činnostech, které svou dobou kolidují s našimi nácviky.

Graf č. 3

Zdroj: Vlastní výzkum

Výsledek této otázky je potěšující hlavně pro vedoucí, protože dokazuje, že o práci mladých hasičů je u rodičů zájem. Je to vidět na nácvicích, kdy někteří rodiče vydrží pozorovat své ratolesti po celou dobu nácviku a dokonce je hecují k lepším výkonům. Vedoucí to ale nevidí rádi, protože se některé děti před rodiči předvádějí, neposlouchají pokyny vedoucích a nakonec svoji snahu o dobrý výkon pokazí.

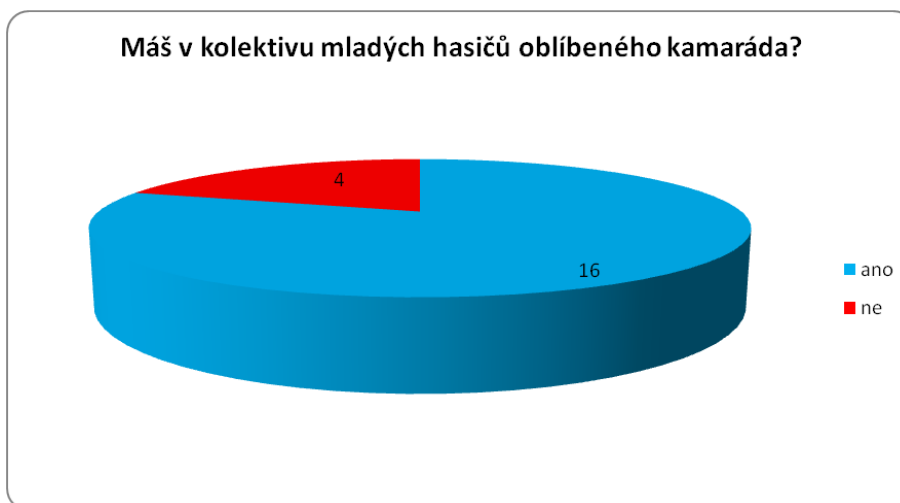
Graf č. 4

Zdroj: Vlastní výzkum

Odpovědi na tuto otázku jsem očekával a otázku jsem záměrně zařadil. Zde je patrné, že odpovědi jsou se stejným výsledkem jako v otázce volby dne v týdnu kdy se scházet na nácviky. Je to ale jen malé procentu respondentů, které by do budoucna nemělo narušit možnosti nácviků a účastí na soutěžích.

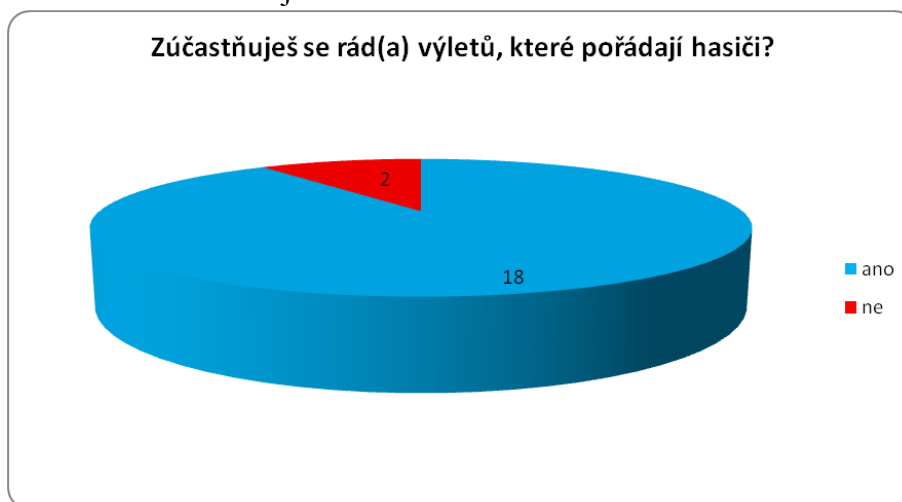
Graf č. 5

Zdroj: Vlastní výzkum

Děti posuzují své kamarádství z různých pohledů. Vidět do jejich duše je nemožné a tak se jejich city těžko ovlivňují. Každý z nich bere kamarádství podle svého. Někdo z toho chce mít určitý profit, jiný to bere jako samozřejmost se na někoho spolehnout. Z grafu je ale jasně vidět, že kolektiv jde k sobě a ti nerozhodní určitě časem svého kamaráda také najdou.

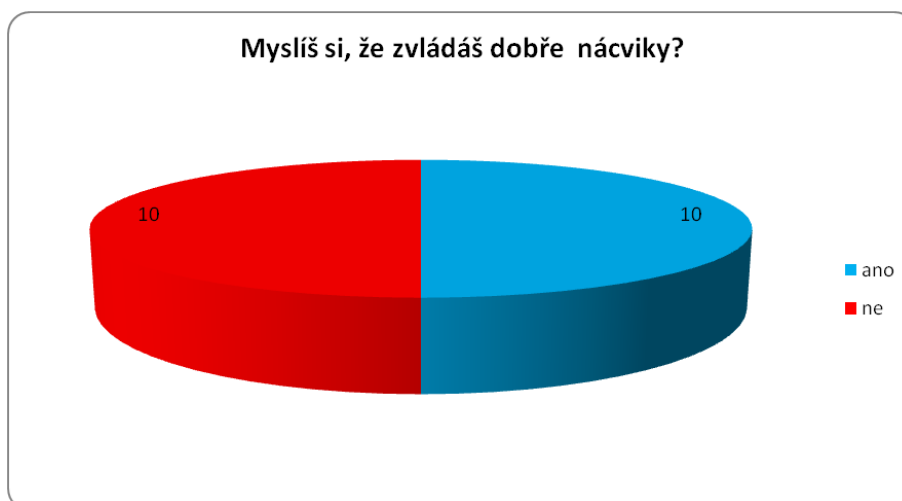
Graf č. 6

Zdroj: Vlastní výzkum

Jiná odpověď se na tuto otázku ani nedala čekat. Děti berou výlety jako zpestření a je jim jedno jestli jdou pěšky nebo se vezou. O výlety mají velký zájem a snaží na nich chovat spořádaně. Sami nám dávají náměty kam výlety uskutečnit a rádi prostřednictvím výletů poznávají místa v okolí našeho města.

Graf č. 7

Zdroj: Vlastní výzkum

Tento výsledek vyhodnocení odpovědí jsem neočekával, protože skutečnost je jiná. Z pohledu vedoucího bych řekl, že se některé děti podceňují. Jejich výkony na nácvicích a při soutěži by graf určitě upravily k plusovému kontu. Bude třeba to s dětmi podrobně rozebrat. Pokud ti co si dnes nejsou jisti přehodnotí svůj pohled, tak to jenom výkony a výsledky jedinců ještě více vylepší.

Graf č. 8

Zdroj: Vlastní výzkum

Vyhodnocení této otázky je překvapením a nikdo z vedoucích tento výsledek nečekal. V průběhu roku se začaly jisté náznaky ukazovat. Výsledky plnění odborností v roce nejsou oslňující, ale s tímto stavem se musí začít hodně rychle něco dělat. Pokud se ale podíváme do obsahu jednotlivých odborností, tak se nelze výsledku divit. Děti mají předem strach, že nenapiší test anebo nezvládnou praktickou část. Obecné znalosti z požární ochrany, které musí děti prokázat, nemají ve většině případů ani jejich rodiče. Problémy to dělá hlavně těm mladším a pomalejším. Jejich výsledky tomu odpovídají a získávání odznaků odborností tyto děti odsouvají na další roky. Vedoucí mládeže změní metodiku, jak to dětem lehčí formou dostat do paměti a zbavit je strachu z neúspěchu.

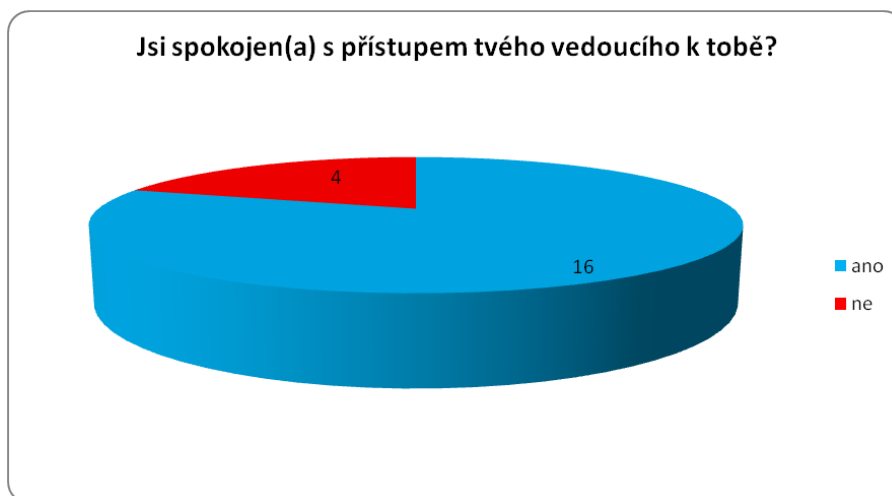
Graf č. 9

Zdroj: Vlastní výzkum

Jednoznačný výsledek! Děti sice dnes nevědí, kdy se bude tato akce konat, ale již jsou rozhodnuty se toho zúčastnit. Smutné pro ně ale bývá zjištění, že právě v době konání akce pojedou s rodiči na dovolenou. Bohužel jinak se to nedá naplánovat. V loňském roce v červnu se nám podařil uskutečnit krátký víkendový tábor, což může být ta cesta, jak uspokojit co největší počet dětí.

Graf č. 10

Zdroj: Vlastní výzkum

S tímto výsledkem poslední otázky nemohu jinak než souhlasit. Mezi námi a kolektivem mladých hasičů se za tu dobu co to děláme vytvořilo určité pouto. Bereme je jako svoje vlastní děti a někdy se k nim i tak chováme. Samozřejmě, když zvýšíme hlas nebo dáme napomenutí či trest tak v jejich očích ztrácíme kladné kredity. Každý z nás má jinou povahu ale je na nás všech, aby byl výsledek příště lepší.

14. Závěr

Při psaní bakalářské práce jsem využil svých dlouholetých praktických zkušeností u dobrovolných hasičů a práce v týmu vedoucích kolektivu mladých hasičů. Zpracování mé práce nebylo jednoduché, protože je u nás citelný nedostatek zpracovaných odborných podkladů z činnosti dobrovolných hasičů. Podklady jsem získával z různých zdrojů z mnoha almanachů, internetových stránek některých hasičských sborů a převážně z dříve vydané literatury k této problematice. Díky známostem a pomoci starých zasloužilých členů SDH se mi snad podařilo vytvořit přehledný souhrn základních činností, kterými se sbory zabývají ve výchově mladé generace – svých nástupců. Literaturu k dané problematice vydává Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, je sestavena z poznatků jednotlivých organizací, které se výchovou a děním kolem požárního sportu a hry Plamen zabývají..

Teoretickou část jsem se snažil psát tak, aby ji rozuměl i laik, který o mladé generaci ve sborech dobrovolných hasičů nic neví. Snažil jsem se stručně ale výstižně osvětlit problematiku kolem přípravy a provedení hry Plamen včetně plnění odznaků odborností. Snažil jsem se o názorné představení náročné přípravy dětí v kolektivu mladých hasičů na plnění jednotlivých disciplín. Zároveň jsem se dotknul i otázky přípravy samotných vedoucích mládeže. Určitě by se dalo v pokračování této práce popsat výchovu dětí ze znalostí přírodovědy, jak se chovat v přírodě a k přírodnímu bohatství, protože i toto jsou otázky s kterými se děti u nás zabývají.

Studiem materiálů k bakalářské práci jsem poznal názory a zkušenosti ostatních vedoucích v jiných organizacích. Vyplývá z toho jeden poznatek, že všude se to dělá pro děti s dětmi a zadarmo s vypětím všech sil. Čím dál větší požadavky na plnění disciplín a odznaků odborností kladou větší nároky na přípravu samotných vedoucích. Dnešní generace dětí díky informačním technologiím má obrovský rozsah znalostí, které ale přinášejí plno otázek, na než děti hledají odpověď. Rodiče na ně doma moc času nemají, ve škole toho mají také nad hlavu a tak zbývají takové organizace nebo spolky jako jsou např. dobrovolní hasiči. V rámci našeho okresu se projevuje problém sladění a zvládnutí činností z důvodů kapacity jednotlivých sborů a možností Okresního sdružení hasičů v České Lípě. Finanční prostředky na tuto činnost jsou velmi omezené a je nám nepříjemné, když musíme děti odmítat a říkat jim ať to zkusí příští rok. Musíme si uvědomit, že finančních dotací na činnost je čím dál méně a to, co dělají sbory pro svoji mládež, je limitováno jejich vlastními zdroji, které získávají z pořádání plesů, brigád a podobných aktivit.

Příprava mladé generace ve sborech dobrovolných hasičů je velmi náročná na čas. Naši vedoucí mládeže této přípravě všechen svůj volný čas. Často podřizují své zájmy zájmům hasičů. U nás ve sboru se výchově mladých hasičům věnují celé rodiny a jejich děti jsou součástí družstev mladších a starších hasičů. Kromě této činnosti jsou všichni vedoucí členy výjezdové jednotky a plní úkoly spojené s požární ochranou obyvatel. Veškerou činnost vykonávají dobrovolně a bez nároku na finanční kompenzaci. Jsem osobně rád, že takové lidi v našem sboru máme a chtěl bych jim i touto formou poděkovat.

15. Seznam použité literatury

- 1) GAVORA, P. *Výzkumné metody v pedagogice*. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X
- 2) HÁJKOVÁ, Jana, et al. *Aerobik - soutěžní formy*. Praha : Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1311-X.
- 3) MARTENS, Rainer. *Úspěšný trenér*. Praha: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-1011-0
- 4) VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.* Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8
- 5) *Malý rádce mladého hasiče*. Nové Město nad Metují: Hasiči, s. r. o., 2000
- 6) *Směrnice pro celoroční činnost kolektivů mladých hasičů*. Praha: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2004
- 7) *Výroční zpráva SH ČMS*. Praha: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2009
- 8) *Průvodce plněním odznaků odborností*. Nové Město nad Metují: Sdružení hasičů ČMS, 2010
- 9) *Učební texty pro vedoucí a instruktory kolektivů mladých hasičů*. Nové Město nad Metují: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2009
- 10) LIŠKA, Václav; KOVANDA, František. *Historie hasičského mládí*. Praha : FUTURE 2000, s. r. o., 1998
- 11) *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*
- 12) *Almanach SDH Zákupy*
- 13) *Almanach ke 140. výročí založení SDH Doksy*
- 14) JELÍNEK, Vladimír. *Dějiny hasičstva na českolipsku*, 2009

Použité internetové podklady

RNDr. Jan Krčmář, Ph.D., Vnější balistika [online]. 2011 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: http://www.balistika.cz/vnejsi_teorie.html

pplk. Ing. Martina Rosenbaumová, Český národní výbor CTIF [online]. 2012 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.ctifczech.cz>

Sdružení hasičů ČMS [online]. 2008 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.dh.cz>

Městys Štěchovice [online]. 2012 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.stechovice.info/hasici/>

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příloha č.1 – dotazník

Příloha č.2 – fotodokumentace

Příloha č.3 – fotodokumentace

Příloha č.4 – zadání bakalářské práce

Příloha č.5 – prohlášení žadatele o nahlédnutí do listinné podoby závěrečné práce
před její obhajobou

Příloha č.6 – prohlášení žadatele o nahlédnutí do listinné podoby závěrečné práce
Evidenční list

Vzor dotazníku

DOTAZNÍK

NEPODEPISOVAT SE!

1) Líbí se ti v kolektivu mladých hasičů?

ANO

NE

2) Vyhovuje ti den kdy se scházíte k nácvikům?

ANO

NE

3) Povídáš si doma s rodiči o svojí činnosti u mladých hasičů?

ANO

NE

4) Vyhovuje ti čas od kdy začíná schůzka?

ANO

NE

5) Máš v kolektivu mladých hasičů oblíbeného kamaráda?

ANO

NE

6) Zúčastňuješ se rád(a) výletů, které pořádají hasiči?

ANO

NE

7) Myslíš si, že zvládáš dobře nácviky?

ANO

NE

8) Je získávání odznaků odborností pro tebe těžké?

ANO

NE

9) Pojedeš v létě na hasičský čundr?

ANO

NE

10) Jsi spokojen(a) s přístupem tvého vedoucího k tobě?

ANO

NE

Fotodokumentace

Začátek požárního útoku

Zásah terčů – konec požárního útoku

Fotodokumentace

Štafeta CTIF - Přípravka

Příprava základna

Vysoká škola: Univerzita Karlova ..... Fakulta: Pedagogická

Katedra: UPRPŠ ..... Školní rok: 2011/12

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pro: Josef Pavinský..... dat.nar. 8. Září 1961
(titul,jméno, příjmení, rodné příjmení,.)

Doksy, Hálkova 886, 472 01 .....
(adresa bydliště)

Obor: Vychovatelství.....

Vedoucí katedry Vám ve smyslu nařízení vlády České republiky č. 111/1998 Sb. o státních závěrečných a státních rigorózních zkouškách, určuje tuto bakalářskou práci:

Název tématu: **Výchova mladé generace ve sborech dobrovolných hasičů**

The education of the young generation in the corps of volunteer firemen

Zásady pro vypracování:

Bakalářská práce musí mít vztah k odbornému zaměření studovaného programu, tzn. musí být zaměřena na otázky výchovy, na pedagogickou práci vychovatele a problematiku s tímto související, ovšem se zohledněním výchovné činnosti.

Bakalářskou práci je třeba napsat na úrovni odborné studie, kterou student prokáže schopnost zpracovat odborné téma na odpovídající úrovni po stránce obsahové i metodologické. V práci má student prokázat schopnost řešit samostatně odborné problémy, pracovat s odbornými informacemi, má prokázat schopnost aplikace svých teoretických poznatků, schopnost analýzy a komparace.

Práce má mít jasně vymezený cíl, popis řešení problému má být přehledný a systematický. Užití pojmy je třeba definovat nejen autorem, ale také s uvedením definic z odborné literatury.

Autor musí respektovat povinnost odkazů na zdroje uváděných myšlenek, teorií a formulací.

Rozsah práce:

*Bakalářská práce by měla mít rozsah **40 stran** vlastního textu (bez příloh).*

Dbejte na strukturu bakalářské práce, postupujte podle „Metodických pokynů“, které uvádějí všechny potřebné informace pro správnou formální podobu bakalářské práce. Pokud nebude práce splňovat formální požadavky v těchto pokynech uvedené a nebude respektovat pravopisnou normu, resp. budou-li v práci pravopisné chyby, bude vrácena k přepracování, což může znamenat, že nebudete moci dělat zkoušky v plánovaném termínu.

Přílohy: *Přílohy se nezapočítávají do rozsahu práce, nejsou povinné, ale je vhodné práci přílohami doplnit. Přílohy mají upřesnit a konkretizovat pojednávané téma, ale musejí mít s pojednávaným tématem jasnou souvislost. Je vhodné dát do příloh tabulky, grafy, ilustrace apod. Jako přílohu dejte zvl. takové dokumenty, které by působily neúměrně rozsáhle vzhledem k textu, který se jich týká. Na závěr práce je třeba uvést jmenný seznam příloh a „Přílohy“ uvést v „Obsahu“.*

Prostudujte odbornou literaturu a legislativu z dané oblasti. Zpracujte své osobní praktické zkušenosti z vedení oddílu mladých hasičů. Mějte však na paměti, že BP je prací odbornou, respektujte tedy odbornou literaturu jako základní východisko v pojednání o výchově a odborné přípravě mladé generace dobrovolných hasičů.

Konkretizace zadaného tématu

Cíl práce:

Cílem práce je prezentace přípravy mladé generace na práci v dobrovolném hasičském sboru. Práce by měla ukázat společenský význam výchovy mladé generace pro tuto dobrovolnou činnost. Poukázat na význam této výchovy z hlediska sociálních vztahů, zodpovědnosti za kvalitu soužití v obci i širším společenství, což se projevuje mj. i ochotou pomáhat lidem v ohrožení života i majetku. Kromě toho by práce měla přinést i popis konkrétního výcviku a metodiku práce s mládeží v hasičském oddíle.

Předmět práce:

Práce podá stručný historický přehled a důvody, proč vlastně sbory dobrovolných hasičů vznikly, proč jsou a budou i nadále. Dále uvede priority jejich činnosti, na čem všem se podíleli v minulosti a podílejí dnes. V další části BP bych se chtěl věnovat mladé generaci, kterou si sbory dobrovolných hasičů vychovávají. Osvětlit zaměření této výchovy jak na rozvoj jejich dovedností - jako je rychlost, obratnost a další specifické hasičské dovednosti, dále v oblasti znalostí zaměřené na technické, ale i topografické, přírodovědné a zeměpisné znalosti. V práci bych chtěl poukázat také nato, že výchova je zaměřena vzájemnou spoluprací, ale i na rozvoj mravních hodnot a občanských postojů.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Jana Kohnová, Ph.D.**, jana.kohnova@pedf.cuni.cz
(titul, jméno, příjmení, kontaktní spojení)

Datum zadání bakalářské práce: 18. března 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 8. dubna 2012

V Praze dne 18. března 2011

Změna tématu a vedoucího práce dne 13. 10. 2011

.....

ředitelka UPRPŠ

Příloha č. 5

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta M.D. Rettigové 4,
116 39 Praha 1

Prohlášení žadatele o nahlédnutí do listinné podoby závěrečné práce před její

Závěrečná práce:

Druh práce	
Název práce	
Autor práce	

Jsem si vědom/a, že závěrečná práce je autorským dílem a že informace získané nahlédnutím do zveřejněné závěrečné práce nemohou být použity k výdělečným účelům, ani nemohou být vydávány za studijní, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost jiné osoby než autora.

Byl/a jsem seznámen/a se skutečností, že si mohu pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny závěrečné práce, jsem však povinen/povinna s nimi nakládat jako s autorským dílem a zachovávat pravidla uvedená v předchozím odstavci tohoto prohlášení.

Jsem si vědom/a, že pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny dané práce lze pouze na své náklady a že úhrada nákladů za kopírování, resp. tisk jedné strany formátu A4 černobíle byla stanovena na 5 Kč.

V Praze dne

Jméno a příjmení žadatele	
Adresa trvalého bydliště	

podpis žadatele

Příloha č. 6

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta M.D. Rettigové 4,
116 39 Praha 1

Prohlášení žadatele o nahlédnutí do listinné podoby závěrečné práce Evidenční list

Jsem si vědom/a, že závěrečná práce je autorským dílem a že informace získané nahlédnutím do zveřejněné závěrečné práce nemohou být použity k výdělečným účelům, ani nemohou být vydávány za studijní, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost jiné osoby než autora.

Byl/a jsem seznámen/a se skutečností, že si mohu pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny závěrečné práce, jsem však povinen/povinna s nimi nakládat jako s autorským dílem a zachovávat pravidla uvedená v předchozím odstavci tohoto prohlášení.

Poř. č.	Datum	Jméno a příjmení	Adresa trvalého bydliště	Podpis
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				